

STUDIOOSUS

TALTECHI TUDENGIAJAKIRI . DETSEMBER 2019 . TALTECH STUDENT MAGAZINE

**PERSOON - HKT - TUDENKOND 99 - ERASMUS+
ALASTI KÖÖGIS - OLGEM KULTUURSED - SPORT**

J A PALJU MUUD AHJUSOOJAS STUDIOOSUSES, MIDA JUST PRAEGU HELLALT KÄES HOIAD

LIITU STUDIOOSUSE TOIMETUSEGA

studioosus@tipikas.ee

TOIMETUS

PEATOIMETAJA
Anne-Mary Läll
annemary.lall@tipikas.ee

KÜLJENDAJA
Kadi Sigus

PEAKAANE FOTO
unsplash.com

TOIMETUS
Maarja Lipp, Aivar Kamal, Epp
Joala, Christopher Raitviir, Triin
Siim, Erik Teder, Karl Tammkõrv,
Karl Läll, Vladislav Lušin, Helen
Türkson, Lillian Valge, Martin
Simpson, Doris Abe, Anna-Grete
Juchnewitsch

TRÜKK
Auratrükk

VÄLJAANDJA
TalTech Üliõpilasesindus

AADRESS
Ehitajate tee 5, Tallinn

KIRJUTA
studioosus@tipikas.ee

WWW.TALTECH.EE/STUDIOOSUS

Studioosus (ladina keeles üliõpilane) on kord kuus ilmuv ajakiri, mille koostajateks on TalTechi tudengid. Studioosus ilmub iga kuu esimesel esmaspäeval ja toob lugejani uudised, persoonilood, reportaažid, intervjuud jpm. Lehe tiraaž on 1500 eksemplari ning seda jaotatakse TalTechi peahoones, IT majas, raamatukogus ja ka kolledžites tasuta.

@STUDIOOSUS 2019 | KÕIK ÕIGUSED KAITSTUD

Hei, Tipikas!

Detsember on käes ja kuigi tundub, et just nüüd on parim aeg jalad seinale visata ja nautida sooja kakaod, kuhu vahukommid on sisse ära uppunud, siis millegipärast õppejõud nii ei arva. Nad nagu ei oleks kunagi jõulurahust kuulnud. Lisaks õppetööle, kus üks kontrolltöö ajab teist taga, on ka tudengiorganisatsioonid aktiveerunud ning jõulupidude laviin ähvardab kalendri ära süüa. (Soeta ka endale adventikalender, sest see on ainuke kalender, mis toob killukese rõõmu igasse päeva.) Ka ettevõtted otsivad hooajalisi abilisi ja üleüldse tegevust jagub.

Juba viimased viisteist aastat olen ma seda aega oma sissetulekute suurendamiseks kasutanud. Kui esialgu sai kõik alguse UNICEFi jõulukaartide müügist (ühe kümnekroonise kaardi pealt teenisin mina ühe krooni, mis oli tol ajal ühele seitsmeaastasele nädala taskuraha), siis enam ma ükselt uksele ei käi! Selle asemel seisan kaubanduskeskuse parklas Ramirendi aedikus ning vahetan kuuski raha vastu. Jätkuvalt on pigem külm ning füüsiline töö, aga rõõmu on inimeste silmades palju rohkem. Olgem ausad, ka mina olen õnnelikum. Eriti siis, kui ma jõulude möödudes oma kontojääki vaatan. Ma võiksin muidugi minna poodidesse kingituste pakkijaks, aga... Alati on see üks aga! Kingituste pakkijale makstakse miinimum tunnipalka ning ta peab olema koguaeg olemas. Kuusemüüja seevastu ei passi tervet päeva niisama, sest tal hakkab külm ja siis ta jääb haigeks ja läheb õhtuks koju ära. Töönimene tuleb aga õhtul töölt koju ning tahab tee pealt kuuse kaasa haarata. See tähendab, et kuuski on võimalik müüa õhtuti ja nädalavahetustel, mis omakorda võimaldab samal ajal ülikoolis käia!

Sulle, kallis Tipikas, soovitan samuti leida endale selleks hooajaks mõni töots, mis lubab samal ajal pühenduda ka ülikoolile. Kui aga sellist kohta ei leia, siis pigem ära üldse tööle mine ja keskendu õpingutele, sest pole midagi kurvemat kui teenitud lisarahaga puudujäävaid EAPsid kinni maksta.

Anne-Mary Läll
Peatoimetaja

SISUKORD

TALTECH+

1. PERSOON: MARTIN TODING
2. HKT - MIS? MIKS? KELLELE?
3. AUSALT ÜHIKATEST

TUDENG TEGUTSEB

4. MINU SUVI BUSSIJUHINA: OSA 2
5. KES ON PAGENDATUD TUDENGIMAJA KELDRISSE?
6. TEEKOND TÄIUSLIKU TIPIKA TIITLINI
7. TUDENGKOND 99!

ARVAMUSNURK

8. UUED ÕPPEKAVAD - JAH/EI/VÕIB-OLLA?
9. PAAR LÕIKU TWENTEST

RETRO

11. PALJAS ABITURIENT KÖÖGIS

KULTURNIK

12. RAKETIMEES RAKETI SEES

SPORDISEKTOR

12. PÄRNUS PALLIGA NÄKKU JA TAGASI
13. IDUS PÄEV 2019

NIPINURK

14. KÄNNUKUKE MALEKLUBI JA MUUD TEGEVUSED SÜGISSESSE

HALVA HUUMORI INSTITUUT

- NALJA(?)NURK
- TEST: MILLINE ÕPPEAINE MA OLEN?
- RISTSÕNA KÕIGILE LOENGUIGNOREERIJATELE

1

PERSOON: JAAN KALDA

ALUSTAKS TRADITSIOONILISELT - KES TE OLETE NING KUST TE TULETE?

Olen pärit Väike-Maarjast ja Muhust, hariduselt Gustav Adolphi Gümnaasiumist – ilma toonaste füüsika- ja matemaatikaõpetajate Erna Paju ja Helgi Uudelepata ei oleks ma täna kindlasti see, kes ma olen. Edasi õppisin ühe aasta Tartu Ülikoolis ja seitse aastat Moskva Füüsika-Tehnika Instituudis (MFTI) – kuni kandidaadikraadi (PhD) kaitsmiseni, mis sai laulva revolutsiooni tõttu topeltkiirusega läbitud. Pärast ühte järeldoktoriaastat *École Polytechnique*'is Prantsusmaal asusin tööle Küberneetika Instituuti, mis mõne aja järel liitus Tehnikaülikooliga.

MILLISED ON OLNUD TEIE TÖÖÜLESANDED?

Alguses töötasin teadurina ning õpetasin vaid Eesti, Soome, Brasiilia ja Saudi Araabia gümnaasistide füüsikavõistkondi valmistamiseks neid ette rahvusvaheliste füüsikaolümpiaadide jaoks. Eesti ja Soome võistkondadega hakkas töö pihta juba 1994. aastal. Hiljem tuli tasapisi kohustus juurde: õppetöö ja füüsika osakonna juhatamine. Olümpiaadideks ettevalmistamisel on tulnud õpetada kõiki asju üldfüüsikast, ülikoolis aga elektrodünaamikat, termodünaamikat, majandusfüüsikat ja turbulentsi.

MIS ON TEIE JAOKS ÕPETAMISE NING MEIE ÜLIKOOLIS TÖÖTAMISE JUURES KÕIGE SUUREMATEKS RÕÕMUDEKS?

Füüsika on harilikult füüsikutele nii elukutse kui ka hobi – seda ka mulle. Rõõmu pakuvad eeskätt igasugused avastused – olgu need siis suuremad või väiksemad. Tuju tõstavad ka nutikad juhendatavad – nii siis, kui nad suudavad keerulisemate tööülesannetega hakkama saada, kui ka siis, kui nad oskavad juba ise probleeme

püstitada. Samuti teevad head meelt õpilased, kes loengute ja harjutustundide ajal keerulisematele küsimustele õigeid vastuseid annavad.

KUIDAS LEIDSITE TEE TEHNIKAÜLIKOOLI?

Omal ajal tulin Moskvast/Pariisist plasmafüüsiku haridusega, aga sellega polnud Eestis midagi peale hakata. Käisin mitmes kohas maad kuulamas, tõsisemalt jäid sõelale Küberneetika Instituut ning Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut – pärast kaheksat kodumaalt eemal oldud aastat tundus isegi Lõuna-Eesti põhjaestlasele liiga kaugena. Küberneetika Instituut oli küll väike ja peaaegu ilma füüsikuteta, aga õhkkond oli väga hea ja kollegiaalne.

MILLINE NÄGI VÄLJA TEIE ENDA TUDENGIPÕLV?

MFTI-s oli üheksa teaduskonda, kõik rohkemal või vähemal määral füüsikaga seotud. Õppisin molekulaarse ja keemilise füüsika teaduskonnas, nn Boris Kadomtsevi plasmafüüsika teooriagrupis; uurimistöö juhendajad olid Kurtšatovi Instituudist. Traditsioonide tõttu kirjutati mu ülikoolidiplomile aga “eksperimentaalne tuumafüüsika”. TalTechiga võrreldes (kasutan meeleldi seda lühendit, sest MFTI hüüdnimi oli Fiztech) imestan takkapihta, kuidas mahtus meie õppekavva nii palju füüsika ja matemaatika aineid – märgatavalt rohkem kui meil praegu – vaatamata sellele, et lisaks olid kohustuslikud “punased ained”, kehaline kasvatus ja nädalas kuni täispäeva ulatuses sõjaline õpetus. Võib-olla aitas see, et õppimise kõrvalt tööd teha ei tohtinud (nii nagu praegugi nt Oxfordis ja Cambridge'is). Sõjaline õpetus oli muide tihedalt seotud füüsikaga – meie teaduskonna erialaks oli ballistiliste raketite juhtimissüsteemid (güroskoobid, lennu stabiliseerimise seadmed jms).

Mul on tunne, et tegelikult võiks ka Eesti kaitseväge üliõpilaste erialast potentsiaali ajateenistuse perioodil rohkem ära kasutada. Kuuendal kursusel loenguid ei toimunud, tuli teha lõputööd. Neljandast kuuenda kursuseni oli meie ühiselamu keset Moskva linna, kaugel nii ülikoolilinnakust kui ka Kurtšatovi Instituudist: ühe otsa sõit võttis 60 kuni 70 minutit ja see oli väga tüütu.

MIS ON KÕIGE PÕNEVAMAKS UURIMISTEEMAKS, MILLEGA OLETE TEGELNUD?

Kui uurimisteema ei ole põnev, siis üldjuhul ei taha asjad edeneda ka. Kuigi siin võib olla hoopis vastupidine seos: kui asi edeneb, siis see muutub ka põnevaks. Mul on olnud turbulentsse segunemise vallas paar päris põnevat tulemust, samuti statistilises topograafias (nt geoloogiliste maastike moodustumise statistiline mudel); üldjuhul on ka retsensendid olnud minuga samal meelel – viiest enda arust olulisimast tulemusest on kolm avaldatud tuntuimas füüsika ajakirjas – Physical Review Letters.

KUIDAS LEIDSITE TEE TEHNIKAÜLIKOOI?

Mind kutsuti Tallinna Tehnikaülikooli õpetama. Ilmselt oli see seotud sellega, et mõni aasta varem olin alustanud siin doktorantuuris õpinguid ja minu doktoritöö juhendaja arvas, et ma võiksin TalTechis ka õpetada. Ma olen selle võimaluse eest väga tänulik, sest see aeg on olnud ülimalt põnev ja arendav. Mulle väga meeldib tehnoloogia ja selle pidev areng. Samuti meeldib mulle õpetada. Seega on Tehnikaülikool täiesti õige koht.

MIKS PEAKS ÜKS NOOR INIMENE END JUSTNIMELT FÜÜSIKAGA SIDUMA?

Esiteks, korrakem ennast: füüsika on samal ajal nii hobi kui ka elukutse. Teiseks, füüsikaharidusega ei jää kusagil hätta, sest füüsika õpetab realistlikke mudeleid koostama, olulist ebaolulisest eraldama ja mõtlema. TalTechi rakendusfüüsika õppekava käib aja nõuete ja tööturu soovidega ühte sammu, suur rõhk on pandud andmeteadusele. Füüsikalise taustaga andmeteadlased on nõutud nii füüsikateaduses, hariduses, iduettevõtetes, panganduses kui ka vähegi endast lugupidavates tootva tööstuse ettevõtetes.

Kui kümmekond aastat tagasi olid Eesti ettevõtjad veel sedavõrd ääremaastunud, et sellest aru ei saadud, siis viimasel ajal on toimumas olulised nihked ja füüsikutest andmeteadlasi hinnatakse siinmail samal määral kui Kesk-Euroopas ja Ameerikas.

MILLISELE PAELUVALE KÜSIMUSELE VÕIKSID FÜÜSIKUD JÄRGMISE 10 VÕI 20 AASTA JOOKSUL VASTUSE LEIDA?

Lahendamist ootab nii fundamentaalsemaid kui ka rakenduslikumaid küsimusi. Kui alustada viimastest, siis seoses globaalse soojenemisega muutub üha akuutsemaks termotuuma reaktorite käima saamine. Kindlaid veksleid siin aga välja anda ei saa, sest juhitav termotuumareaktsioon on käitunud nagu miraaž – kogu aeg tundub, et 20 aasta pärast saab valmis, seda alates eelmise sajandi viiekümneandetest aastatest. Fundamentaalse probleemi osas võiks muidugi unistada, et tehakse olulisi samme “kõige teooria” osas, aga selle tõenäosus väga suur ei ole, sest asjakohased eksperimendid nõuavad energiad, mis jäävad käeulatusest väga-väga kaugemale – kui just ei tule käibesse kvantarvutid, mis toovad murrangu simulatsioonidesse. Kõige suurema tõenäosusega ennustaksin uusi avastusi astrofüüsikaliste vaatlustega seotud valdkondadesse, nt tumeaine ja tumeenergia probleemistikku, sest just seal on praegune tehnoloogia lubanud saada kvalitatiivselt uusi tulemusi.

KUIDAS VÕIDELDA EBATEADUSTE LEVIKUGA?

Tuuleveskitega võidelda? Seni kuni ka me “kvaliteetajakirjandus” müüb ennast horoskoopide ja muu esoteerikaga, pole sel mõtet. Albert Einstein olla öelnud: “On kaks lõpimatut asja: universum ja inimlik rumalus, ning universumi osas pole ma kindel.”

MIDA PEAKS TEIE ARVATES ÜKS TUDENG OMA ÕPINGUTES PÕHIPRIORITEEDIKS PIDAMA?

Eks ikka õppimise, kuid mitte tuupimise. Õppimise tulemuseks peaks olema asjadest aru saamine, pea pole prügikast, et seal kõiki fakte sees pidada, eriti kehtib see tänapäevases infoühiskonnas, kus faktid on näpuliigutuse kaugusel.

2

EKSAMITE-EELNE ÄREVUS – KUIDAS TULLA TOIME?

 AIVAR KAMAL

Detsembrikuu on käes ning vähem kui kolme nädala pärast ootab meid järjekordne põnev aeg – sess. Oh jah, see on juba kooliajast stressi ja muret tekitav periood. Paljud ei viitsi uuesti oma vihikuid sirvida või märkmeid avada ning kogu semestri jooksul kirjapandud materjali pähe tuupida. Rääkimata veel nendest, kes ei olegi terve semestri midagi kirja pannudki. Minu jaoks on alati olnud huvitav jälgida, kuidas kursakad eksamiteks valmistuvad. Kuna õpin rahvusvahelises keskkonnas, siis olen 1,5 aasta jooksul näinud paljusid huvitavaid strateegiaid, kuidas inimesed ärevusega toime tulevad.

Raskused stressiga toime tulemisel tekivad seetõttu, et see avaldub kõikidel erinevalt ja igaüks peab leidma endale oma toimetulekumehhanismi. Eksamite-eelse stressi vältimise jaoks ei ole veel võluravi leiutatud, kuid on olemas palju viise, mis aitavad seda kergemini üle elada. Mõned neist on väga kasulikud ning nendest tahaks ma ka kirjutada. Loodan, et leiad endale pärast selle artikli lugemist vähemalt ühe tõhusa viisi ärevuse vastu.

**LOODA PARIMAT,
VALMISTU PARIMAKS!**

Ei pea ennast programmeerima mõtetega nagu „mis jubedus juhtub siis, kui ma läbi kukun“, „vanemad on väga pettunud“, „ma olen nii halvasti ettevalmistunud, et see kindlasti ei õnnestu mul“. Need mõtted on nagu õudusunenägu, millest tuleb kiiresti vabaneda. Tuleb hakata positiivselt mõtlema, sest kõik algab meie sisemistest hoiakutest. Kui arvad, et saad sellega hakkama, siis nii see ka läheb. Endale peab sagedamini ütleva: „Ma teen kõik endast oleneva, et parimat tulemust saavutada ning kindlasti saan selle eksamiga hakkama.“ Ettevalmistumisel ära kindlasti unusta end kiita isegi väikeste õnnestumiste puhul (kui eile oskasin lahendada ainult 5 ülesannet, siis täna juba 6. Esimesed edusammud!).

KUJUTA ETTE, KUIDAS HAKKAB VÄLJA NÄGEMA SINU EKSAMIPÄEV!

Tähtsa valemi või termini ununemise tõenäosuse vähendamiseks pabina tõttu, proovi eksamisituatsiooni võimalikult täpselt simuleerida. Järgi vaimselt, kuidas sa X päeval hakkad käituma: lähed kabinetti, võtad tööd, alustad lahendamist ehk oled vaimselt valmis. Mida üksikasjalikum on sinu ettekujutus eksamist, seda vähem paanikat on sellel väga olulisel päeval. Paanika on meie peamine vaenlane siin, ära mine paanikasse, võta rahulikumat, see on lihtsalt eksam ja selliseid eksameid on veel elus sadu ja tuhandeid. See on tavaline protsess, kõik on seda teinud ja kellegagi pole veel midagi halba juhtunud.

KIRJUTA PROOVIEKSAM!

See on suurepärane treening nii sinu aju kui ka vaimu jaoks. Olümpia võitja ei satu kohe olümpiamängudele ja ei võida esimesel katsel kulda (erandeid on ka, aga neid on vähe). Enne seda läbib ta piirkondlikke, riiklikke ja Euroopa võistlusi. Kujuta ette, et eksam on omamoodi olümpia ja proovitöö on võimalus esineda lihtsamatel võistlustel ning saada vajalikku kogemust. Kui õppejõud ei ole sellist varianti välja pakkunud, siis koosta endale eksam ise!

PUHKA!

Kas sa pole juba mitu kuud sõpru näinud? Tuubid 24 tundi ööpäevas? Satud tänavale alles siis, kui lähed ülikooli või ülikoolist koju? Asi on halb ja seda tuleb kiiresti parandada! Meie närvisüsteem pole perpetuum mobile ja keha vajab puhkust. Muide, kas teadsid, et puhkus on aktiivsuse vahetus? Mine proovi suusatada, ujuda, tantsida või külasta jõusaali. Õnneks meie ülikooli lähedal on nii Nõmme Spordikeskus, Elasmus Spa kui ka mitu jõusaali ja loomulikult ilus mets. Sport aitab energiataset taastada ja pea meeles, et aju vajab hapnikku ning keha füüsilist tegevust.

OLE LOOMINGULINE!

Tõepoolest, loovust peetakse üheks kõige tõhusamaks viisiks stressiga toimetulemiseks. Pole ime, et paljud kuulsad kunstnikud või kirjanikud löid meistriteoseid ebastabiilsetel eluperioodidel.

Oled juba ammu tahtnud joonistada, kirjutada luuletust, õppida laulma või tantsima? Nüüd on õige aeg käes. Pane end proovile ja ära karda kulutada paar tundi nädalas sellisteks tegevusteks. Minu kogemus ütleb, et meie ajuketas ei võta infot vastu kui ta on juba täis, seega tee midagi loomingulist ja rahulikumat.

TERVISLIK TOITUMINE JA HEA UNI!

Proovi mitte tarbida kofeiini sisaldavaid jooke stressirohketel eluperioodidel, keeldu kiiretest süsivesikutest (saiad, piim, valge šokolaad, küpsised, krõpsud ja muud maiustused las jäävad teiseks ajaks). Proovi süüa rohkem valku ja asenda ebatervislikud maiustused mee ja pähklitega. Mälu ja tähelepanu ütlevad sulle "aitäh"! Muide, mälu jaoks hästi kasulik on Kreeka jogurt, pähklid, avokaado, kala, mustikas ja kaneel. Niisiis, kui järgmine kord istud konspektide taga proovi midagi sellest listist.

ÄRA HOIA EMOTSIOONE ENDA SEES!

Sa pole ju robot, eks? Inimesed kipuvad muretsema, nii et ära jää oma mõtetesse lõksu. Sinu sõbrad või sugulased mõistavad ja toetavad sind. Ära karda natuke emotsionaalsust lisada, ütle oma lähedastele, miks sa muretsed ning mis täpsemalt sind eksamil hirmutab. Kui jagad mõtteid teisega, siis sinu keha sisuliselt vabaneb probleemist. See on väike psühholoogiline trikk.

See soovitude nimekiri ei ole kindlasti ammendav, aga püüdsin esile tuua seitse viisi stressiga võitlemisel, mida kasutan iga sessiooni ajal. Hoiu neid silme ees ja ära unusta, et eksamiteks ettevalmistumine on ajamahukas protsess. Ära ole prokrastineerija ja hakka kordama ja õppima juba täna.

#AIVÄLJAKUTSE VALLUTAB EESTIT

 EPP JOALA

3

Tehisintellekt ehk AI muutub iga aastaga meie elus aina olulisemaks ning kõik saavad selle hüvesid kasutada. Oleme eeskujulikult juhtinud maailma digitulevikku, aga loorberitele ei saa puhkama jääda – tehisintellekt on tulnud, et jääda. Mida me sellest aga päriselt teame ja kuidas saame seda enda kasuks tööle panna? *Elements of AI* kursus just seda Sulle õpetabki.

Tallinna Tehnikaülikool tõi Eestisse maailma kõige populaarsema veebikursuse *Elements of AI*, mis aitab paremini mõista tehisintellekti ja selle ühiskondlikku rolli. Tegemist on maailma populaarseima *online* IT-kursusega, mille töötasid 2018. aastal välja Helsingi Ülikool ja tehnoloogiaettevõtte Reaktor olles eespool kui Stanfordini, Harvardi ja MIT kursuseid. Kursuse on loonud parimad ülikooliprofessorid, andmeteadlased ja disainerid ning seda peetakse maailmas üheks kõige kõrgeima kvaliteediga veebikursuseks.

TIPPTASEMEL KURSUS, MIS ON MÕELDUD KÕIGILE

Tänaseks on kursusel osalenud juba üle 205 000 inimese üle maailma ning kursuse lõpetajaid on rohkem kui 110 riigist. Selle aasta novembris ühines *Elements of AI* liikumisega ka TalTech käivitades kursuse eesti keeles.

Kursuse läbimisel ei mängi rolli vanus, hariduslik taust ega oskused – see on mõeldud kõigile! Kursus sobib ideaalselt tehisintellekti baas-teadmiste omandamiseks, sest eelnevaid programmeerimis- või tehnoloogia-teadmised pole kursuse läbimiseks vajalikud.

KOGEMUS KOGU ELUKS JA 2 EAPD

Kui Sinu peas hakkas keerlema mõte, miks just Sina peaksid sellest kursusest osa võtma, siis vastus on lihtne – teadmised ja kogemus kogu eluks.

Tudengina on Sulle ilmselt kõige olulisem see, et 2 EAPd ja kursuse läbimist tõendav sertifikaat on Sulle kursuse lõpetamisel garanteeritud.

Kursusel osalemiseks mine lehele [Elementsofai.ee](https://elementsofai.ee) ning loo endale konto. Seejärel asu omas tempos avastama ja lahendama. Võid seda teha üksi, kahekesi või suuremas grupis. Kõik on lubatud!

Need, kes lõpetavad kursuse 18. jaanuariks 2020, saavad võimaluse osaleda pidulikul lõputseremoonial, kus tunnustatakse kõiki kursuse lõpetanuid ning osalejaid ootab nii mõnigi üllatus.

KURSUS

Eesti keeles, tasuta, veebikursus, 30 tundi (6 osa, 25 harjutust), 2 EAP

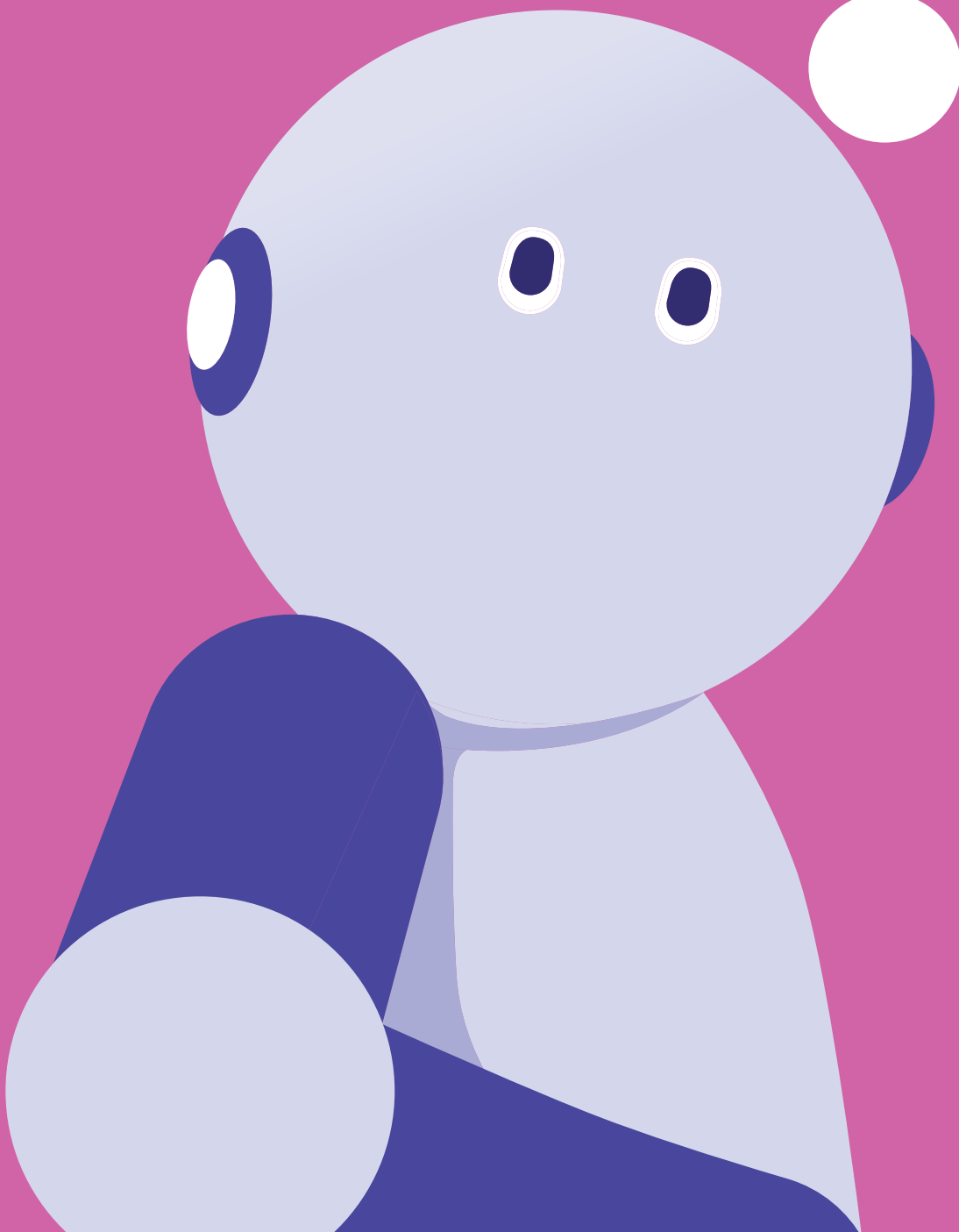
- Kuidas mõjutab AI Sinu tööd ja igapäevaelu?
- Mida AI tegelikult tähendab ja kuidas seda luuakse?
- Kuidas AI areneb ja mõjutab meid lähiaastatel?

Faktid

- Üle maailma 205 000 osalejat
- 40% osalejatest naised
- 25% osalejatest vanemad kui 45 eluaastat
- Kursuse lõpetajaid rohkem kui 110 riigist
- Elementsofai.ee

Esita #Aiväljakutse ka oma kursusekaaslastele ja lähedastele. Kui Sina oled targem, on Eesti targem!

#Alväljakutse

4

KES ELAB AKADEEMIA TEE 5 KELDRIS?

Viies vahvas tudengiorganisatsioon külas käies, saab hommikusest, kelmikalt valguskiirtega mänglevast, päikesepaistest vaid sõrmenipsu möödudes hilissügisene, esmapilgul isegi ähvardavana tunduv pimedus. Et, nii mõneski numeroloogilises käsitluses, see “maagiline seitse” kätte saada, ehk siis lihtsamini öeldes kõik küllakutsed vastu võtta, ootab ees kaks toredat seltskonda, kes end veel tutvustada jõudnud ei ole. Kuhu aga minna? Tudengimaja kolm korrust on üksipulgi läbi käidud ning keldrit ei paista all olevat. Keldrisse ju ometi kutsuti. Õnneks meenub parasjagu õigel hetkel tõsiasi, et kuigi kõik küllakutsed kandsid majanumbrit 5, oli kaks kutset teisele tänavanimele – Akadeemia teele. Loomulikult, vana hea “Aka 5” ühikas, mis on Tudengimajast vaid kiviviske kaugusel. Selle maja kohta käivaid legende siia kirja pannes, ei jõuaks lõpuni ka talviseks pööripäevaks. Sinu tärganud uudishimu aitavad kindlasti meeeldi rahuldada need samad aktivistid, kes täna külla ootamas on. Kohale jõudes, saabub ka mõistmine, miks kutsel oli kirjas: “Võta rätik kaasa.” Lisaks meeldivale seltskonnale, mida pakuvad Akadeemia 5 ühika keldris resideeruvad T-Teater ja TalTechi Tarkvaraarendusklubi Lapikud, on seal võimalus ka oma külmast kanged kondid saunalaval üles soojendada. Seni kuni keris saunaruumi parajaks kütab, saad Sina, kallid lugeja, täpsema ülevaate, millega tegelevad need organisatsioonid. Kui Sulle meeldib, mida nad teevad, jää loomulikult kauemaks ning tule astu ka saunalavalt läbi.

T-TEATER

T-Teater on Tallinna Tehnikaülikooli Tudengiteater, mille algusaeg jääb umbes aastasse 2001. Meie organisatsiooni kuuluvad inimesed igasugustest valdkondadest, igasuguses vanuses (peamiselt siiski tudengid) ja ka igasugustest koolidest (T-Teater on üks kahest Tallinnas tegutsevast tudengiteatrist), kuid meid kõiki ühendab huvi teatri vastu.

Millega me siis tegeleme?

Üheks peamiseks väljundiks on muidugi etenduste loomine. Meil on olnud palju erinevaid ägedaid lavastajaid, kelle abiga on loodud mitmeid vahvaid lavastusi. Eelmisel aastal tegime lastelavastuse „Suur Maalritöö“. Varasemalt oleme teinud näiteks lavastusi „Full Sheiks“ ja „Krabatimäng“. Etendused pole aga meie ainuke väljund. Osaleme paljudel TalTechi üritustel ning loome väiksemaid teatraalseid etteasteid, näiteks eelmisel aastal käisime tudengiorganisatsioonide *Halloween*'i peol, *Allnighter*'il ja *The Great Challenge*'il. Käime ennast näitamas ja teisi vaatamas ka erinevatel festivalidel, näiteks on traditsiooniks saanud Viljandis Tudengite Teatripäeval osalemine.

Veel korraldame üritusi oma hubases Punkris, mis asub Akadeemia tee 5 keldris. Punker on meie enda ehitatud black box, kus saame oma etendusi anda, aga see sobib suurepäraselt ka erinevate underground pidude jaoks. Seni oleme rohkem organisatsioonisiseseid üritusi korraldanud, näiteks filmiõhtu, pannkoogihommik, kokteilipidu ja rebaste ristimine.

Tulevikus plaanime rohkem organisatsiooniväliseid üritusi korraldada, aga selleks peate juba meie meediakanalitel silma peal hoidma, et kõigea kursis olla!

Infot leiab Facebookist, kuhu jõuavad kõik meie etendused ja üritused, Instagramist, kus näeb veidi rohkem meie kardinatetagust elu ja kodulehelt www.tteater.ee, kust leiad näiteks varasemalt tehtud lavastuste info.

Kohtumiseni T-Teatris!

TALTECHI TARKVARAARENDUSKLUBI LAPIKUD

MTÜ Lapikud on Tallinna Tehnikaülikooli tarkvaraarenduse klubi. Meie missiooniks on luua TalTechi tudengitele IT-alast lisandväärtust. Lapikud loodi 2002. aasta 23. veebruaril. Organisatsiooni lõi sõpruskond informaatikuid, kellele meeldis koos aega viita. Aastani 2010 tegutseti eesmärgiga sisustada IT-tudengite vaba aega ning toetada nende õpinguid. 2011 nimetasid Lapikud ennast Tarkvaraarenduse klubiks, ning organisatsiooni fookus on suunatud tudengite kaasamise erinevatesse projektidesse.

Lapikutes tegutseb neli tiimi: tarkvara, *Helpdesk*, turundus ja üritused. Põhiline osa liikmetest kuulub tarkvara tiimi koosseisu, kus tegeleme erinevate projektidega, näiteks veebilehtede koostamisega, aga ka suurematega, näiteks tegime eksponaate Tallinna Tehnikaülikooli muuseumi. *Helpdesk*'i tiim hoiab töös Lapikute *Helpdesk*'i, mis on tudengisõbralike hindadega arvuabi teenus. Turunduse ja ürituste tiim aga tegelevad nii sise- kui ka välisürituste, pidude ja koolituste korraldamisega ning nende turundamisega.

Lisaks on suur osa lapikuid seotud (juba neljandat aastat toimuva) suuriürituse LAPHack korraldamisega, mis on esimese aasta tudengitele ja kooliõpilastele suunatud *hackaton*. Suuriüritustest korraldame ka teist korda koos TLÜ DigiTechiga võrgupidu LAN Ruudus. Palju toimub siseüritusi, näiteks *Halloween*'i pidu, jõulupidu, talve- ja suvapäevad ning palju muud.

Üks meie eesmärkidest on pakkuda TalTechi tudengitele tarkvaraalast lisaväärtust, seega korraldame erinevaid koolitusi nii sees- kui ka väljaspool organisatsiooni. Sellel aastal on toimunud näiteks *React*'i, *Python*'i, UI/UX, disaini- ja fotokoolitused.

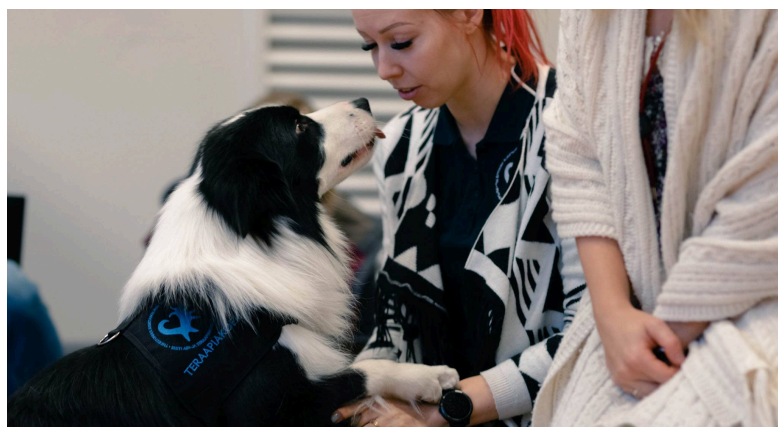
Üldiselt oleme kamp toredaid (peamiselt) IT-tudengeid, kellele meeldib saada kogemusi väljaspool kooli ja tööd, aga ka niisama toredalt koos aega veeta.

5

 TRIIN SIIM

 MATTIAS KITSING
RASMUS SOONVALD

MIS ON ALLNIGHTER?

Juba mitu aastat on detsembri keskel korraldatud paaripäevast, öö läbi kestvat üritust, mis toob pimedasse talvepäeva valgust, rahu ja rõõmu. Sellel ajal on Tudengimaja ukсед avatud ka öösel, et tudengitel oleks võimalus koolis õppida, teha kodutöid või valmistuda jõulueelseteks kontrolltöödeks. Sellel põhjusel ongi üritus omale nimeks saanud *Allnighter*. *Allnighter* kui selline kujunes välja alles paar aastat tagasi, kuid varasemalt on antud üritust korraldatud ka nime all "Öös on asju". Sündmuste peamised eesmärgid on olnud samad: keskenduda stressi leevendamisele ja motivatsiooni tõstmisele.

KUIDAS LEEVENDAB ALLNIGHTER STRESSI?

Stressi maandamise kohta on kirjutatud terve hunnik artikleid. Kogusin kokku mõned olulisemad punktid, et tuua välja, kuidas on *Allnighter* nende aastate jooksul aidanud stressi maandada.

- Veeda aega sõpradega

Head sõbrad ja mõnus seltskond. Veeda aega sõprade seltsis ning võid avastada, et Sa polegi üks. Jagatud mure on pool muret. Hea viis sõpradega ajaveetmiseks on lõbusad lauamängud, mis on olnud esindatud ka *Allnighter*'il. Midagi leiab igale maitsele: rohkem nuputamist, strateegia, midagi lõbusat ja liikuvat. Samuti on see hea võimalus uute inimestega tutvumiseks.

- Veeda aega lemmikloomaga

Allnighter'i kõige suuremaks hitiks igal aastal on teraapiakoerad. Nad külastavad Tudengimaja kokku kuskil 3 tundi kummalgi päeval. Mõne koera jaoks on *Allnighter*'il käimine saanud juba traditsiooniks. Nende külastuse ajal võib kohata Tudengimajas nii tudengeid, õppejõudusid kui ka töötajaid. Teraapiakoerad oskavad trikke, nendega saab mängida, neid paitada ja kallistada ikka ka. Päikesekiired pimedas talvepäevas.

- Ela ennast välja

Eneseväljendus on üks parimaid viise, kuidas ennast välja elada. Selleks on *Allnighter*'il käinud külas T-Teater, mis viib läbi erinevaid improvisatsioonilisi harjutusi. Enamus nende mängud ja harjutused on nii kaasahaaravad, et ka kõige konservatiivsemad inimesed poevad oma kestast välja. Kuna tegemist on improvisatsiooniga, ei võta keegi isiklikult ega pahanda, kui otsustad, et tahad lihtsalt karjuda ja ringi joosta.

- Massaaž ja seks

Allnighter'i raames on viidud läbi massaažikoolitusi, mis keskenduvad peamiselt kontorimassaažile ehk pea, kael, õlad, selg. Kindlasti hea viis pingete leevendamiseks loengute vahepeal. Lisaks sellele on massaaž ka väga hea eelmäng. Kasuta õpitud teadmisi oma poiss-sõbra või tüdruksõbra peal ning kindlasti on nad meeldivalt üllatunud. Kõigele lisaks on hea seks suurepärase stressimaandaja.

- Trenn ja meditatsioon

Kui juba närv väga mustaks läheb ja on vaja ennast välja elada, siis aitab üks korralik trenn. Miks mitte lõpetada trenn meditatsiooniga – lõdvestab lihased ja mõtted. *Allnighter*'il on olnud tohutult populaarne ööjooga, kus alustatakse erinevate joogaharjutustega, pannes proovile nii lihaste tugevus kui ka paindumus, ning lõpetatakse 5–10-minutilise meditatsiooniga.

- Söö hommikusööki

Päris paljud muutuvad pahuraks, kui nad pole süüa ega kohvi saanud. Üheks olulisemaks toidukorraks loetakse hommikusööki. Selle eest on *Allnighter*'il samuti hoolt kantud. Ürituse raames on hommikuti pakutud tasuta hommikuputru ning kohvi. Kui uni oli liiga hea, et ei jõudnud hommikusööki omale valmistada, siis Tudengimajas sai kõhu kiirelt enne loengut täis.

- Motivatsioonikoolitused

Kuidas püsida motiveeritud ja stressivaba 24/7/365? Koostöös Arenguprogrammi projektiga on läbi viidud erinevaid motivatsioonikoolitusi. Esinemas on käinud nii tuntud kui ka vähem tuntud koolitajad. Üks populaarsemaid nendest on Harald Lepisk, kelle koolitused on väga kaasahaaravad.

Kindlasti soovitan osaleda selleaastasel *Allnighter*'il, mis toimub **11.–12. detsembril**.

Täpsemat informatsiooni leiab Juulius Tipika Facebooki lehelt.

Hoia silm peal, mida põnevat on sellel aastal *Allnighter*'il oodata ;)

6

INSÜK & EYE

Mis on siis EYE? European Young Engineers (EYE) on noorte inseneride ja inseneritudengite hääle kandja Euroopas, kuhu kuulub hetkel 26 inseneride organisatsiooni 22 Euroopa riigist ning kokku esindab EYE üle 400 000 noore inseneri Euroopas. Selle liidu nõukogusse kuulub alates 2019. aasta kevadest ka Tallinna Tehnikaülikooli Inseneriteaduskonna Üliõpilaskogu (INSÜK). INSÜK käib mitu korda aastas EYE konverentsidel Euroopas ning ka European Engineering Advisory Group'i (EEAG) istungitel Brüsselis. Oktoobris käisid INSÜKi esimees Erik Teder ja INSÜKi EYE koordinaator Karl Tammkõrv 45. EYE konverentsil Madridis, mis kestis 4 päeva ning kus toimusid mitmed töötod, firmade külastused ning nõukogu koosolek.

Pärast pikka lendu jõudsime väsinuna Madridi, kus püsisime 30 minutit, et leida üles metroo ja saada kätte sõitudeks vajalik punane metrookaart, mis maksis 12 eurot. Metrooga loksumisele järgnes muidugi 30 minutit jalutuskäiku 2 km kaugusel asuvasse hotelli läbi Madridi ajaloolise kesklinna.

Seejärel algaski juba programm ehk õhtul kogunesid osalejad kõigepealt Madridi Kuninglikus Inseneriakadeemias, kus toimus konverentsi avamine. Seal võttis meid vastu Hispaania Tootmistehnika Inseneride Liidu (COGITI) president José Antonio Galdón ja

asepresident Ana María Jáuregui, riigi teadusagentuuri direktor Enrique Playán Jubillar ja EYE Madridi konverentsi korraldusmeeskond. Tegemist oli väga suurejoonelise ja formaalse vastuvõtuga, ainukese lõbusa asjana võib muidugi välja tuua selle, et kohalikud sünkroontõlked olid napisõnalised, kohati arusaamatud ja pidi ise kõvasti vaeva nägema, et teha selgeks, millest tegelikult räägitakse. Vastuvõtule ja esitlustele järgnes õhtusöök ning kokteileid, sai käia ringi ja suhelda erinevate riikide esindajatega ning luua uusi tutvusi. Õnneks olid enamuse osalejatest aktiivsed suhtlejad ning maitsvate snäkkide ja veini kõrvale sai väga kiirelt ka uute inimestega tuttavaks.

Teine päev algas Hispaania parlamendi külastusega, kus võtsid meid vastu EYE president Frederick ja COGITI president. Kohal olid ka Hispaania parlamendi fraktsioonide esimehed, kes esmalt rääkisid enda vaatepunktist, mis probleemidega seisab inseneeria hetkel Euroopas silmitsi ning kuidas oleks võimalik need probleemid lahendada. Peale seda said meie noored insenerid neilt ka küsimusi küsida ning seal ei hoitud ennast sugugi tagasi – tuli igasuguseid põnevaid ja teravaid küsimusi ning poliitikud pidid kohati isegi kasutusele võtma oma parima relva ehk demagoogia ja ajapuuduse.

Parlamendi istungile järgnesid firmade külastused. Külastati selliseid erinevate valdkondade firmasid nagu

lennukitootja Airbus, rongitootja Renfet, energeetika ettevõtte Naturgy, maailma suurim logistikafirma Amazon, veevõrgufirma Canal de Isabel II ning telekommunikatsiooni ettevõtte Inster. Külastustel sai näha ja kuulda, kuidas on ülesehitatud suurfirmade tootmisliinid ja mis teeb need ettevõtted maailmas niivõrd edukaks ning efektiivseks. Tehastes pilte kahjuks teha ei saanud, sest kohe alguses mainiti meile, et kui tahate oma telefoni veel kunagi näha, siis ärge seda taskust välja võtke, kuna tegemist on siiski maailma suurima lennukitootja tehase liinidega.

Peale firmade külastusi liikusime edasi Madridi Linnahalli, kus võttis meid vastu Madridi linnaeape, COGITI president ja Wayra globaalsete investeeringute juht. Linnahallis peeti kõnesid inseneeria teemadel ning Wayra esindaja rääkis ka erinevatest investeerimisvõimalustest inseneeria ja IT *startup*'idesse – näiteks, kui kellelgi peaks olema mingi hea idee, aga tal on selle idee realiseerimiseks raha vaja, siis kuhu oleks võimalik pöörduda ja kuidas oma ideed investoritele esitada sedasi, et neil tekiks tahtmine ühte või teise firmasse investeerida. Enim pakkus osalejatele nalja linnaeape, kes alustas kõne enda tutvustamisega inglise keeles ja seejärel lausus legendaarsed sõnad: “And now I will continue in Spanish” ning pidas seejärel meile 10-minutilise hispaaniakeelse kõne ilma mingisuguse tõlketa publikule, kus hispaania keelt rääkis heal juhul 1/8 publikust. Me siia maani mõtiskleme ja arutame, et huvitav millest linnaeape meile siiski rääkis.

Kolmas päev algas Madridi Tootmisinseneride Liidus (COGITIM), kus viisid töötubasid läbi valdkonna Euroopa tippspetsialistid. Töötoad olid sellistel teemadel nagu tootearendus, kontorite töökeskkonna efektiivsuse tegemine, naised inseneerias, uued materjalid tootmistehnoloogias, küberturvalisus, ärimudeli koostamine, inseneride osalus poliitikas. Peale töötube algas ürituse kõige tähtsam osa – mitmetunnine EYE nõukogu koosolek koos EYE esindajatega erinevatest riikidest, sealhulgas ka Eesti delegatsioon INSÜKi näol. Koosolekul sai tohutult palju hääletada,

seada nii tõsistel teemadel nagu näiteks seisukohtade võtmine, mida arendatakse Euroopa Komisjonile esitamiseks edasi, kui ka vähem tõsistel teemadel nagu näiteks variandid, kuidas tulevikus koosolekuid lühendada ja efektiivsemalt pidada.

Päeva lõpus toimus ürituse lõpugala, kus osalejad said omavahel juttu ajada, arutada erinevatel teemadel, kontakte vahetada, naerda ja nautida Hispaania roogasid. Galal pakuti eelrooga, põhirooga, magustoitu ja muidugi palju kohalikku veini. Galal esitleti ka järgmist EYE konverentsi, mis toimub juba 2020. kevadel 7.–10. mail Ohridis, Makedoonias, kuhu on plaanis võimalusel saata ka mitmed esindajad Eestist.

Viimasel päeval toimus Madridi vanalinna ekskursioon, kus sai nautida ilusat ja mitmekesist Madridi arhitektuuri ning sellega oligi selleks korraks üritusele joon alla tõmmatud. Sellele järgnes veel 12-tunnine piinade rohke lend Eestisse ning pidevalt vibreeriv WhatsApp, kus kõik 150 osalejat ükshaaval korraldajaid tänasid ja emotsioone, LinkedIn'i kontakte ja pilte vahetasid. Kontakte sai vahetatud paljude teiste riikide esindajate vahel.

Ei tasu mainimata jätta ka Hispaanias pakutavaid roogasid, üks kõige meeldejäävam oli seekord igahommikune kartuliomlett, mis kujutas endast purustatud kartulit koos lihaga, mida ümbritses omlett ja kõrvale sai võtta omal valikul erinevaid kastmeid. Eraldiseisvana vaadates on iga komponent väga igapäevane, aga kokku panduna oli tegemist väga maitstva hommikusöögiga, mida võiks teinekord koduski teha.

Võib tekkida küsimus, kuidas saaks tudeng sellisest asjast osa võtta? Selleks tuleks astuda INSÜKi liikmeks ja avaldada soovi osa võtta EYE tegemistest.

MINU SUVI BUSSIJUHINA: OSA 3 - VÄLJAÕPE

 KARL LÄLL

 ELISA ILISTE

7

Et saada isesõitva bussi juhiks, tuli mul läbida kahe nädala pikkune väljaõpe Taanis. Päevad olid pikad – kõige lühem väljaõppe päev oli kaheksatunnine, kõige pikem kaheteistkümnetunnine. Väljaõpe oli nii teoreetiline kui ka praktiline. Saime sinasõbraks bussi tarkvara, riistvara, standardprotseduuride, bussiga liiklemise (ei rooli ega pedaale ei ole ega tule!), klientidega suhtlemise ja ka igapäevaste tõrgete elimineerimisega. Kokku oli meie programmis kokku üheksa inimest kolmest erinevast riigist ja üheksast inimesest said esimese korraga kõik vajalikud eksamid sooritatud kuus inimest ehk edukuse määraks oli 67%. Pole ta midagi nii lihtne, et istu ja lase ennast aga sõidutada. Uhkusenoodiga võib ära märkida, et TTÜ tudengid olid ainukesed meie õppegrupis, kes esimese korraga saajaprotsendiliselt kõik eksamid edukalt sooritasid. Tulemus on igati aus ja hea ning uhke on ka öelda, et Eestis on hetkel 4 inimest, kellel on oskused, teadmised ja õigus taolise isesõitva masinaga linnaliikluses opereerida ja mina olen üks neist neljast.

Siit ka minu sellekuise kirja esimene soovitus: loo endale teadlikult eriliste oskuste pagas. Minu lennust lõpetab sellel aastal paarkümmend inimest. Kõik nad on toredad inimesed ja igapäev neist oma erilised oskused ja kogemused. Mõni on juba kaks aastat pannud kokku erinevaid elektriskeeme, mõni on kohalik AutoCAD-i proff, mõni on lennutanud satelliidi taevasse ja mõni on kõva käpp tudengivormelis. Kõik need on väga väärtuslikud ja kasulikud oskused. Oluline on see, et sa leiaksid oma niši. Ma näen pidevalt väga palju inimesi, kes arvavad, et kui nad teevad ülikoolis oma kolm või viis

aastat ära üksinda kusagil pingis nohisedes, siis millegipärast kui nad oma diplomi kätte saavad, peaks maailm jooksuma neile tormijooksu, sest “ma olen ülikoolipaberiga”. Päriselt on maailmal ikka suht pohhui.

Inimesi, kellel on paber, kuhu peale on välja kirjutatud mingisugune bakakraad, on ikka päris palju, umbes nagu Väandras saelaudu. Miks peaks töödaja just sinust huvituma? Mis on see sinu eripära, millega sina välja paistad? Hea koht, kus seda eripära luua on näiteks tudengiorganisatsioon, ÜK-id, üliõpilasesindus, ülikooli juures olev teadusprojekt või väga eriline ja spetsiifiline praktikatöökoht. Ise olen panustanud kõigi nende peale, v.a ÜK-id ja üliõpilasesindus. Igale poole ka ei jõua, aga tulevikus ei välista. Lisaks sellele, et saad endale oskuseid ja kogemusi, mis eristavad sind teistest (ja ka tõsiselt vingest sotsiaalelu ja peod), saad ka otseühenduse väga paljude oma ala tegijatega ja need on kontaktid, mis kindlasti ei jookse külge mööda maha ning saad endale ka kvaliteedimärgi külge. Koenigsegg'i mehed teavad, mis asi on TTÜ tudengivormel, Eesti filmide tiitritest leiab ikka ja jälle praeguseid ja endiseid Filmiklubi liikmeid, majandusteaduskond korraldab täitsa korralikke riiklikus mõistes kõrgel tasemel finantsüritusi. Nimekiri ei piirdu üldse nende kolmega, mooduseid, kuidas silma paista on kümneid ja kümneid ja kümneid. Lihtsalt ole mees (või naine) ja kasuta võimalusi ja eristu teistest.

Kahe nädala pikkuse koolituse esimesed viis päeva möödusid Kopenhaagenis, siis sai kaheks päevaks koju, järgmised viis päeva olid Helsingis, siis sai kaheks päevaks koju ja siis oli veel päev Kopenhaagenis. Ah et

Helsingi ei ole Taanis ja 5+2+5+2+1 ei tee kokku kahte nädalat? Nojah, eks elu teeb omad korrektuurid. Väljaõpet korraldas Taani *start-up* nimega ~~Autonomous Mobility~~ Holo. Jah, firma nimi ka muutus vahepeal. Eks *start-up*'idega peabki olema valmis igasugusteks muutusteks ja ootamatusteks. Muutuvad ajakavad, muutuvad nimed. Siit ka minu teine soovitus: ole paindlik, aga ära lase endale pähe astuda. Lõpuks oled sina ise ikkagi ainukene inimene, kes sinu enda isiklikke huve kaitseb. Kuidas aru saada, kas praegu on see koht, kus järgi anda või sõrad vastu ajada? Ega objektiivset vastust siinkohal ei olegi. Kõige paremini aitab kõhutunne – kas mulle tundub, et mulle tehakse hetkel liiga või mitte? Kui tehakse, siis kas on olemas mingi suurem ja tähtsam eesmärk või narratiiv, mille puhul kannatamine on okei? Kui jah, siis teatud aja võib, kui ei, siis ei. Hea nipp, mida olen ka ise kasutanud, on teistele situatsiooni, olukorra või eesootava valiku ja oma plaani detailides lahti rääkimine. Mõnikord inimesed kardavad teistele oma plaanidest rääkida, sest “äkki nad ei saa minust aru” või “ei mõista, miks ma seda teen” või midagi muud sellist. Vahet pole, niikuinii ei saa ja lõpuks tahavad kõik sinu eest sinu elu elada, kuigi tegelikult pead seda sina ise tegema. Teistele oma plaanide ja elu-olukordade rääkimise point ei olegi selles, et koguda teiste käest tagasisidet, et mis nemad teeksid ja arvaksid. Neil on oma nägemus, arusaam, kogemused, teadmised, plaanid ja nende arvamus ei ole niikuinii ühildatav sinu elu eriliste üksikasjadega. Point on pigem selles, et teistele oma lugusid rääkides saad sa jälgida, kuidas sa ise neid lugusid räägid. Kui sa räägid neid lugusid sellise tundega, et oh-küll-ma-olen-kõva-mees-või-naine, siis võid rahulikult võtta: miski sinu enda sees teab, et sa oled tegemas õiget asja. Kui aga teistele rääkimine edeneb niimoodi, et sa ise tunned, et sa pead kogu aeg vabandusi välja mõtlema ja õigustusi otsima ja leidma, siis see on ka selge signaal: järelikult oled ka ise tegelikult aru saanud, et midagi on valesti ja muutust on vaja. Siis on juba järgmine samm muutuse tegemine.

AVAMEELSELT SPIKERDAMISEST: KELLELE JA MIKS?

8

 ANNE-MARY LÄLL

„Tehke spikreid, kuid ärge kasutage neid!“ on nii mõnegi õppejõu käest kuulnud lause. Seda sellepärast, et ühe hea spikri tegemisse läheb palju tööd ning vaeva, mille jooksul töötatakse materjal algusest lõpuni läbi, eristatakse oluline informatsioon ebaolulisest, töötatakse välja loogika, mille alusel mõeldakse välja täpne paigutus, kus miski asuma hakkab. Selle kõigega kaasneb aga teadmiste omandamine ning hiljem ei lähegi spikrit vaja.

Kuivõrd spikri(te) tegemine on pigem hea õppimisstrateegia, siis nende kasutamine on lihtsalt rumal. Heaks näiteks on inseneriõpingud. Ilmselgelt ei soovi keegi elada majas, mille tugevusarvutused on teinud insener, kes õppimise asemel otsustas teadmiste kontrollid läbida spikerdades ning kelle puudulike teadmiste tõttu on maja hakanud esimese aastaga viltu vajuma ja igas seinas on näha pragusid. Samamoodi ei soovi keegi minna pimesoolt välja lõikama arsti juurde, kes pole päris kindel kus see üldse asub, sest anatoomia eksam oli ju spikerdades lihtsam.

Kuigi need kaks näidet on ilmselgelt keerulisematelt ja vastutusrikkamatelt erialadelt, kus mängus on inimeste elud, siis on ka kõikidel teistel erialadel see vastutus olemas. Keemikud võiksid teada, kuidas erinevad ained reageerivad. Majandusteadlased võiksid investeerida nii, et see toodaks kahjumi asemel kasumit. Selleks ongi vaja teadmisi päriselt omandada, mitte teiste pealt maha kirjutada.

Kuigi kõik eelnev on veel enam-vähem arusaadav ja loogiline ning sellega võiks isegi nõustuda, siis tahaks välja tuua ka need niiöelda kasutatud teadmised. Kindlasti on iga lugeja pidanud keeletunnis pähe õppima mõne luuletuse. Olgem ausad, et praegusel hetkel ei mäleta keegi ei nende luuletuste autoreid ega pealkirju. Kuid see ei olnudki nende õppimise eesmärk. Luuletuse õppimise eesmärk on hoopistükkis laiendada sõnavara, arendada mälu, tekitada seoseid ja

oskust õigel hetkel vajalik informatsioon ette kanda. Lisaks arendab luuletuse lugemine esinemisoskust, sõnade hääldust ja diktsiooni.

„Statistika näitab, et iga aastaga langeb tudengite sooritusvõime sõnastada teoreeme, rääkimata nende tõestamisest,“ lausus hiljuti üks matemaatika õppejõud pärast kontrolltööde hindamist. Ühest küljest võib väita, et keskmine tudeng on eneseteadlikum ning ei õpi pähe asju, mida tal elus vaja ei lähe. Samas ei peakski teoreemide tõestamist pähe õppima, vaid need on loogiliselt tuletatavad varasemalt õpitu baasilt. Kui aga varasemalt on õppimata jäetud ning selle asemel on spikerdatud, siis nüüd on alles jäänud kaks varianti: õppida iseseisvalt järgi kogu vajalik materjal või spikerdada. See on lumepall, mis ajas aina kasvab. Igal inimesel on valik. Valik kasvatada oma teadmiste palli suuremaks ja võimsamaks või mängida valedel ülesehitatud Jengat lootuses, et see valel hetkel kokku ei kuku.

Nii nagu gümnaasium, nii on ka ülikool tegelikult vabatahtlik. Keegi ei sunni kedagi minema ja õppima. Kuid kui kord on juba avaldus esitatud ja õppima tulek kinnitatud, siis tuleb ka täita võetud kohustust ja õppida. Võib-olla tõesti oli gümnaasium vajalik selleks, et minna ülikooli õppima midagi, mis ei vaja kõikidest riikliku õppekava ainetest arusaamist. Kuid ülikoolis on erinevad erialad, erinevad suunad. Nii nagu dirigendiks õppijad ei õpi füüsikat, nii ei õpetata ka IT-spetsialistidele muusikat. See tähendab, et kõik praegused tudengid on ise teinud selle otsuse tulla ja omandada teadmisi just nimelt selles konkreetses valdkonnas. Seega, milleks spikerdada?

Ülikool on selleks, et teadmisi omandada ning hiljem ka rakendada. Kui aga lõputunnistus on saadud ebaausal teel, siis pole ka midagi imestada, et nende puuduvate teadmiste rakendamine lonkab mõlemat jalga. Kõrgharidust tõendav paber võib küll aidata meelepärasele töökohale saada, kuid kui reaalsed oskused puuduvad, siis tuleb see varem või hiljem välja. Seega pole selle paberiga midagi peale hakata ja kogu ülikooli aeg on maha visatud. Siit ka soovitus: kui kord on tehtud juba otsus oma haridusteed jätkata, siis tuleks ka õppida.

Lisaks sellele, et spikerdades saab iseendale karuteene teha, siis on see tegelikult vastuvõetamatu ka teiste suhtes. Tehnikaülikoolis on teatav arv stipendiume, mida jagatakse vaid tublimatele. Kuigi lisaraha on alati tore ning see on hea motivaator, mille nimel pingutada ja paremaid hindeid saada, siis spikerdades hinnete tõstmine võib jätta kellegi, kes ei spikerdanud, sellest rahast ilma. Ta ei pruugi küündida

samale tasemele, mis spikerdaja, kellel tegelikult neidki teadmisi ei ole. Lisaks kõigele muule on õppejõududel komme esimeste kontrolltööde põhjal selgitada välja tudengite tase ning vastavalt sellele tööde raskusastet korrigeerida nii, et viie saamiseks peaks päriselt pingutama. See aga ei tee keerulisemaks mitte ainult spikerdajate töid, vaid ka ausate tudengite töid ning lõppkokkuvõttes on kõigil halvem. Mis mõtet on spikerdada kui hinne on niikuinii käes?

Ka tulevikus võiks teha arukaid finantsotsuseid ning elada majas, mis ei ähvarda kokku kukkuda. See aga tähendab, et praegused tudengid peavad end kätte võtma ja oma aju potentsiaali rakendama hakkama. Täna otsused mõjutavad elu veel mitmeid aastakümneid. Et saada tuleviku tipptegijaks tuleb just praegusel hetkel näha vaeva.

9

VILISTLANE KRISTINE DIANE LIIVE: “ÕPETAJANA MUUDAN EESTIT PAREMAKS”

TalTech'i geenitehnoloogia eriala vilistlane Kristine Diane Liive asus pärast ülikooli tööle matemaatikaõpetajana ja liitus kaheaastase õpetamise ja eestvedamise arenguprogrammiga Noored Kooli. Vestlesime Dianega sellest, kuidas ta jõudis õpetajaametisse, mis on Noored Kooli eripärad ja miks võiks TalTech'i tudeng mõelda selles programmis osalemisele.

DIANE, SA LÕPETASID 2017. AASTAL TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI JA LÄKSID KOHE PÄRAST ÜLIKOOLI TÖÖLE TALLINNA KIVIMÄE PÕHIKOOLI. MIS HETKEL SA OTSUSTASID, ET EI SOOVI TEHA KARJÄÄRI GEENITEHNOLOOGIA VALDKONNAS JA HAKKAD HOOPIS ÕPETAJAKS?

Tegelikult oli õpetajaks saamise mõte läbi käinud juba enne geenitehnoloogia õpinguid. Teisel kursusel alustasin rahvatantsu juhendamise ja sain kinnitust, et mulle meeldib rühma õpetada – nii tekkis mõte, et äkki see on see, mida võiksin teha. 2017. a jaanuaris tuli ema mulle rääkima, et minu põhikoolis otsitakse uut matemaatikaõpetajat ja ehk olen huvitatud. Nädal hiljem nägin oma ajalooõpetajat, kes rääkis sama juttu: “Õpetajat on väga vaja, kas tead kedagi?” Enne teist suve USA-sse raamatuid müüma minekut käisingi direktoriga rääkimas matemaatikaõpetaja tööst. Olin ülikoolis õppinud kõrgemat matemaatikat ja selgus, et kui kedagi kõrgema kvalifikatsiooniga ei leita, siis on koht minu. Nii see juhtuski, et sügisel saabusin lennukiga USA-st, vahetasin kodus riided ära ning tulin kooli pildistamisele ja oma klassiga tutvuma.

KAS KANDIDEERIMINE NOORED KOOLI PROGRAMMI TULI SIIS JUBA LOOGILISE VALIKUNA?

Minu põhimõte on see, et kui midagi teen, tahan seda hästi teha. Teadsin, et mul ei ole õpetajametoodikat taga ja kui tahan olla hea õpetaja, pean ennast täiendama. Otsustasin Tallinna Ülikooli ja Noored Kooli programmi vahel valides NK kasuks, kuna nägin, et seal on hästi tugev missioonitunne, osalejatest hoolitakse ja nendega tegeletakse – õpetatakse mitte ainult seda, kuidas olla hea õpetaja, vaid ka kuidas olla hea inimene. See pani mu silmad särama ja tõmbas mind NK poole.

KUI PALJU SA RAKENDAD ÕPETAJATÖÖS ÜLIKOOLIS ÕPITUT?

Igas tunnis mitte. Samas, Noored Kooli programmis me rääkisime hästi palju inimese aju arengust ja ma sain kohe aru, millest jutt käib ja mul oli väga hea õpilastele selgitada, kuidas meie aju töötab. Ma saan tuua näiteid ja tõmmata paralleele oma valdkonnast. Näiteks 7. klassi alguses on teemaks hulgad ja me rääkisime sellest, mis kuulub meie keha hulka ja mis ei kuulu.

KUIDAS ERINEB NOORED KOOLI ÕPETAJA ELU N-Õ TAVAÕPETAJA ELUST?

Minu jaoks on NK programm loonud struktuuri – mul on väljakujunenud süsteem, kuidas ma tunde ette valmistan, saan palju tuge oma õppejõududelt ja lennukaaslastelt. Peale tunde jään kooli ja hiljemalt kell 5 õhtul katsun lahkuda ning koju kooliasju üldjuhul ei võta. Ka tövõtted on arenenud - praegu lihtsalt täiendan eelmise aasta konsepte, nii et tundide ettevalmistamine käib palju kiiremini, võrreldes esimese aastaga.

Esimesel õpetajatöö aastal, enne NK programmi, tundsin, et nüüd olen õpetaja ja pean mängima kogu aeg ühte rolli – olema viisakas, konkreetne, eksimatu, rääkima rahulikult ja hästi selgelt ennast väljendama. Noored Koolis jõudsimel terve lennuga järeltundeni, et me kõik olemegi erinevad inimesed ja õpetame erinevat moodi – oluline on suhtumine, kuidas mingeid asju teeme ja enda isiksust maha suruma ei pea.

Noored Kooli osalejana hakkasin katsetama erinevaid võtteid, kokkuleppeid jne. Mulle meeldib, et nüüd räägivad õpilased minuga rohkem, ka niisama teevad nalja – ma saan

nendega hästi läbi. Mina küll juhin seda mängu, aga suhtleme teineteisega võrdsetel alustel, kasutades kindlaid kokkuleppeid.

NK PROGRAMMI RAAMES TULEB SUL EEST VEDADA KOOSLOOMEPROJEKTI ENDA KOOLIS. MIDA KAVATSED TEHA?

Meil on siin Nõmme mändide all päris suur koolihoov ja saame õues teha palju erinevat. Teeme koostöös huvijuhi ja veel mõne õpetajaga aktiivõppe vahetunde. Praegune plaan on valida välja mängud, mida vanemad klassid viivad läbi noorematele pikas vahetunnis. Mõte on selles, et õpilased saaksid oma koolipere sees teineteist paremini tundma, et koolikiusamist oleks vähem. Oleme üks kool, üks kogukond – enamus lapsed tulevad lähedalt – ja peame üksteist hoidma. Nii õpivad nad juba praegu, koolis, head läbisaamist ja vanemates klassides ka organiseerimisoskust.

MILLISENA SA NÄED OMA PROFESSIO-NAALSET TULEVIKKU PÄRAST NOORED KOOLI PROGRAMMI?

Mul on plaan minna edasi õpetajamagistrisse. Noored Kooli on andnud hea pinna, samas tunnen, et pean veel õppima ainedidaktikat ja muud. Õnneks on võimalik samal ajal jätkata ka õpetamist. Ma ei tea, mida ma kümne aasta pärast teen, lähitulevikus olen matemaatikaõpetaja.

MIS MOTIVEERIB SIND KÕIGE ROHKEM ÕPETAJATÖÖ JUURES?

Mind motiveerib see, kui õpilased saavad aru. Ma olen alati neile öelnud, et nad ei pea kõike teadma viie peale, vaid oluline on see, et Sa saad teadmise ja Sul on uudishimu, et avastada uut. Mind motiveerib see, kui õpilased tõesti teevad ja tulevad kaasa, ka see, kui nad tulevad ja räägivad minuga, usaldavad mind. See on väga oluline, et jõuda ka ainega kaugemale.

Ma usun, et ka kõige väiksemad edusammud on tähtsad – näiteks, kui mõni õpilane, kes ei saanud teemale kuidagi pihta, teeb nüüd õigesti ühe tehte. Minu ülesanne ongi juhtida, et nad saaksid aru. Ma aitan neil leida teid ja võimalusi, mida edaspidi teha ja kuhu edasi minna. Minu arust kooli mõte ongi see, et kool tutvustab meile, mis ümberringi on, kuidas asju saab näha ja kuidas valida nende seast, teades valikute omadusi.

KAS SINU ÕPILASED ON MOTIVEERITUD EDASI ÕPPIMA, ET TEHA TULEVIKUS ASJU, MIDA NAD PÄRISLT TAHAKSID TEHA?

Ma väga-väga loodan, et on. See on see, millesse ma panustan.

Ühiskonnas on näiteks väga palju sellist arusaama, et Sa kas oskad matemaatikat või mitte. Matemaatika ei ole tegelikult õudne aine, vaid kui kogu aeg räägitakse

hirmujutte, siis Sulle hakkabki see hirmus tundma. Kui kuuled juba vanemate käest, et protsendi arvutamisest pole võimalik aru saada, siis tulebki kooli täpselt selle jutuga, et mu vanemad rääkisid, et nad ei saanud aru ja mina ka ei saa aru. Me kasvatame hirmusid ja eelarvamusi, et matemaatika on raske ja hirmus. Mõnikord vajame lihtsalt rohkem tuge – üks matemaatikas, teine eesti keeles. Minu jaoks on hästi oluline, et pärast vigade tegemist oleksid õpilased valmis edasi proovima. Ma loodan, et nad saavad vähemalt selle kaasa, et nad tahavad minna edasi ja julgevad oma unistusele järele minna, mis iganes see ei oleks.

MIKS PEAKS ÜKS TALTECH'Í TUDENG KAALUMA NOORED KOOLI PROGRAMMIS OSALEMIST?

Kui tahad ennast proovile panna ja ühiskonnale kuidagi tagasi anda, siis see programm on Sinule. Minu jaoks oli tähtis aidata oma kogukonda ja selleks on õpetamine väga hea variant, sest tegelikult õpetaja tutvustab õpilastele maailma. Sa saad anda edasi oma uskumusi ja põhimõtteid, tulles tagasi samasse koolisüsteemi, kust ise välja tulid ja parandada seda, mis Sinu arvates võiks seal parem olla. Eriti TalTech' i tudengile on see hea valik, kuna reaalinete õpetajaid on alati vaja – ükskõik, mida Sa õpid, see on see koht, kus saad olla kasulik ja oma teadmisi jagada. Ma näen kohe oma

tegevuste tulemust, samas kui teadlasel kohati võib minna aastaid enne suure tulemi saamist.

Kui oled kaks aastat õpetajana töötanud, mõistad paremini ühiskonna muresid, sest kool on ühiskonna minimudel ja peegeldus. Minnes edasi (suur)firmasse, saad juba öelda: „Tean, mis ühiskonnas toimub, mida õpetatakse ja mida vajatakse.“ Teadmisi ja oskusi, mida oled kahe aastaga õpetajana omandanud, saad ka edaspidises elus kasutada. Oled tolerantsem, saad paremini erinevate olukordadega hakkama. Samuti oled kaasa aidanud kogukonna arengule. Sa saad olla see, kes aitab muuta Eestit paremaks.

**SAA ROHKEM TEADA NOORED KOOLI PROGRAMMIST JA KANDIDEERI
NK 14. LENDU:
WWW.NOOREDKOOLI.EE/KANDIDEERI**

ÜHIKAKAASLASE ABC

 HELEN TÜRKSÖN, TTÜ ÜLIÕPILASKÜLA

10

Häid uudiseid on alati tore saada. Oled leidnud endale sobiva eriala, teinud keerulised sisseastumiskatsed ja saanud sisse ülikooli, millest oled juba mõned aastad unistanud. Palju õnne! Kuid loetud päevade jooksul tuleb otsustada, kus sa järgnevatel aastatel õpingute ajal elama hakkad. Kui sinu vanemate kodu asub ülikooli läheduses, siis ei ole sellega muret, kuid kauge koolitee pole just kõige parem lahendus. Sel juhul tuleb kibekiirelt hakata endale elukohta otsima. Kindlasti on kaalukaasil olulisteks kriteeriumiteks elukoha hind ja seejärel elukoha lähedus ülikoolile. Valida on enamasti kahe variandi vahel – kas elada ühikas või üürida korter. Üldjuhul saab määravaks hind. Ühiselamu hinnad on tudengisõbralikumad ja lisaks sisaldab see palju muid plusse. Ühiselamus on olemas kõik eluks vajalik – mööbel ja korraliku kodutehnikaga varustatud köögid. Eraldi pole juurde vaja maksta ei internetiteenuse ega ka hooldustööde eest. Kui midagi peaks juhtuma, organiseeritakse koheselt tehnikud, kes probleemi likvideerivad. Lisaks kantakse hoolt turvalisuse eest 24/7. Ja mis siis veel viga, kui ühikas juhtub ees elama mõni sõber või tuttav. Siis on tudengielu nautimine garanteeritud.

Räägitakse, et kui sa pole elanud ühikas, siis sa justkui pole õiget tudengielu maitsta saanud. Ühikaelu justkui kuulub tudengielu juurde. Seal saab tutvuda uute inimestega ja nii mõnigi alustab ühiselamus esimest korda iseseisvat elu.

Suvi on Üliõpilasküla töötajate jaoks kõige kiirem tööaeg. Iga õppeaasta alguses kandideerib ühiselamukohtadele umbes 400–500 tudengit. Soovijaid on palju ja meie eesmärk on võimalikult paljudele õpingute alguseks koht pakkuda. Kohtade pakkumisel arvestame tudengi enda toa- ja majavalikut ning mis soost tudeng on. Noormehed ja neiud elavad küll samadel korrustel ja kõrvuti boksides, kuid tubade jaotus on siiski eraldi. On muidugi erandeid üksikute paaribokside näol.

Sellel aastal elab ühiselamutes kokku umbkaudu 2400 tudengit. See, millise toakaaslase tudeng endale saab, on paras loterii. Pakume ühikakoha vabale pinnale, toakaaslase tausta, huvisid ja elustiili me eelnevalt ei kontrolli. Ilmselgelt, ei saa kõik need 2400 inimest olla sarnase loomu, maailmanägemuse ja elukogemusega. Aga mõnes mõttes see ongi ju tore.

Igal aastal leidub ka neid tudengeid, kes soovivad sõbraga ühes toas elama hakata. Üliõpilaskülas on sõbraga kokku kolimise võimalus täiesti olemas, kui selleks vabu kohti on. Selleks tuleb sõbraga koos esitada ühine taotlus ja me püüame selle sooviga arvestada. Mõnikord ei õnnestu sõbraga kohe õppeaasta alguses koos kohta saada, kuid tasub oodata, aasta teises pooles on tõenäosus suurem.

Kui kohataotlemisel oli kõige olulisem endale valida sobiv maja ja toatüüp, siis hiljem, kui tuba käes, hakatakse tähelepanu pöörama sisekliimale ja igapäevaelu õhkkonnale. Tore on saada tudengitelt tagasisidet kui toanaabriga on hea klapp ja maailmavaated sarnased.

Ent vahel on juhtunud, et kokku satuvad erinevast rahvusest, erineva inimtüübi, elukommete ja elurütmiga inimesed.

“Minu toakaaslane ei viitsi üldse koristada, aga mina olen suur korraarmastaja”, “läheme magama ja ärkame täiesti erinevatel aegadel”, “ta kuulab liiga kõvasti muusikat ja ma ei saa õppida”, “tal käib liiga palju sõpru külas” – need on mõned näited, millega Üliõpilasküla poole pöördutakse. Kõige enam kirju saame korrashoiu teemadel. Üldjuhul palume tudengitel omavahel erimeelsused lahendada, kuid mõnikord tuleb ka Üliõpilaskülal sekkuda. Enamasti soovitame koristamise osas naabritega rääkida ja koostada regulaarne koristusgraafik. Väga paljud tudengid kasutavad sellist võimalust. Kuid kui miski ei

muutu paremaks ja teiste häirimine jätkub, tuleb kahjuks hakata uut elukohta otsima, sest ühiselamu on koht, kus tuleb teistega arvestada. Keegi ei keela koos lõbutseda ja pidutseda, aga kui tekib vajadus üksiolemise või vaikuses õppimise järele, siis ka seda tuleb võimaldada.

Kindlasti on võõra inimesega koos elamises ka üht-teist positiivset. Päris kindlasti avardab see silmaringi, õpetab paindlikkust, kompromisside tegemist, vastutuse võtmist, korra pidamist ja miks mitte ka läbirääkimisoskust.

Pigem osutuvad hirmud ja eelarvamused tulevase toakaaslase osas tühiseks ja leitakse, et see oli hoopiski hea kogemus terveks eluks. Leidub tudengeid, kellel on isegi kahju kooli lõppedes ühikatuba üle anda ja edasi liikuda.

Räägitakse, et ülikooliaastad on parimad aastad sinu elus. Lisaks saadud teadmistele võib siit endale leida ka sõbrad kogu eluks. Ja mida erinevam seltskond on, seda huvitavam ja mitmekülgsem saab olema.

Studioosus palus tudengitel kirjeldada oma toanaabreid. See kõik võtab ühikaelu väga ilusasti kokku:

1. Vaikus

Ta on nii vaikne, et sa isegi ei tea, et ta eksisteerib. Sa ei tea, millal ta tuleb või läheb ning isegi, kui juhuslikult peaksite kokku pörkama, siis ta pigem on vait, kui ütleb midagi. Pole „tere“, pole „head aega“. Ta lihtsalt on.

2. Small talk

Ta vestleb harva ning ise vestlust ei alusta. Ta küll ütleb tulles „tere“ ja lahkudes „head aega“, aga see on pigem kodust kaasa saadud viisakus, kui tegelik soov vestlust alustada. Temaga on hästi lihtne, sest ta vastab küsimustele, kuid ise kunagi ei uuri midagi.

3. Mind ei ole siin

Formaalselt on sul ühikakaaslane, kuid sa ei ole teda terve semestri näinud. Semestri lõpus küll keegi üritas võtmetega siseneda ja sul tekkis juba hirm, et tegu on murdvargaga. Tuleb välja, et ta on natukene joonud ja tahab lihtsalt enne koju minekut kaineks magada. Sisuliselt elad sa ju üksi, seega win-win situatsioon, kui see üks õhtu semestri kohta välja arvata.

4. Normaalne vend

Ta on lõbus, ta on tore. Ta alustab ise vestlust. Sa saad temaga imeliselt läbi. Ta on nagu su kaua kadunud vend ning temaga on lausa lust koos aega veeta. Te elate koos ideaalses sümbioosis.

5. Läbulill

Ta on see tüüp, kes kolm korda nädalas jõuab purjuspeaga kõik ühikauksed läbi koputada, sest ta ei mäleta, mis number tuba tal oli. Ta üritab sind iga kord endaga peole kaasa vedada. Sõltuvalt sinu isiksusest sa kas lähed kaasa või saadad ta pikalt. Ta ei tee kellelegi paha, ta lihtsalt on selline.

6. *A hot mess*

Ta ei korista enda järgi ega mõista ka lihtsaid tõesid, et kraanikaussi asetatud nõud ei saa maagiliselt ise puhtaks. Isegi kui toas õnnestub mingisugune kord luua, siis see ei püsi eriti kaua. Ühiskasutatavaid ruume ei korista ta kunagi ning koristuspäevadel on tal alati midagi muud juba ees.

7. Välistudeng

Ta võib olla kombinatsioon juba eelmistest kirjeldustest, kuid ta toob endaga alati kaasa ka natukene oma kombeid ja mis peamine – toitu. Vähemalt korra nädalas täidab kogu boksi võõras, kuid mitte ebameeldiv aroom ning uudistama minnes ootab ees midagi eksootilisemat kui hapukapsas. Üldiselt on selline toanaaber väga sõbralik ning temaga on lausa lust koos elada. Lisaks on tasuta keelepraktika peaaegu alati olemas.

TALTECHI KORVPALLIMEESKOND

TalTechi tudengite seas on korvpall olnud läbi aegade üks populaarsemaid spordialasid. Nii on näiteks sellest ülikoolist sirgunud nii Euroopa kui ka maailmameister. Praegugi õpib enamik võistkonna nimekirjas olevatest mängijatest Tallinna Tehnikaülikoolis, mis aitab ülikooli head tava jätkata.

Selle hooaja esimesed uuendused korvpallimeeskonnas toimusid juba kevadel, kui pärast nelja aastat peatreeneriks olemist andis Rait Käbin teatepulga edasi Gert Kullamäele. Tänavu võib näha meeskonnas ka palju uusi noormängijaid, kes on asunud õppima Tallinna Tehnikaülikooli. 13-liikmeline meeskond esindab sel hooajal ülikooli Paf Eesti-Läti Korvpalliliigas, kus on 15 tiimi, millest 7 on Lätist. Samuti osaletakse erinevatel üliõpilaste meistrivõistlustel.

2019/20 hooajal kuuluvad TalTechi korvpallimeeskonda:

LEEMET BÖCKLER #0
07.04.2001, 198CM
VISKAV TAGAMÄNGIJA (SG)

MAREK OJAMÄE #1
18.01.2001, 194CM
VISKAV TAGAMÄNGIJA (SG)

NORMAN KÄBIN #4
16.04.1997, 194CM
MÄNGUJUHT (PG)

TALTECHI ERIALA:
JUHTIMINE JA TURUNDUS (MAGISTRANT)

LEVI MARTIN GIESE #5
06.07.1990, 206CM
KESKMÄNGIJA (C)

TALTECHI ERIALA:
PUIDU-, PLASTI- JA TEKSTIILITEHNOLOGIA
(MAGISTRANT)

OLIVER METSALU #6
04.12.1993, 196CM
VISKAV TAGAMÄNGIJA (SG)

KARL-KRISTJAN KARPIN #8
02.11.2000, 211CM
KESKMÄNGIJA (C)

GREGOR ARBET #13
19.06.1983, 196CM
VÄIKE ÄÄREMÄNGIJA (SF)

RAIT TAMMET #20
14.01.1997, 203CM
SUUR ÄÄREMÄNGIJA (PF)

TALTECHI ERIALA:
VEETEED E HÄLDÄMINE JA OHUTUSE KORRAL-
DÄMINE (BAKÄLÄUREUSEÖPE)

MARTIN OTTO PARVE #21
09.12.1998, 198CM
KESKMÄNGIJA (C)

TALTECHI ERIALA:
ELEKTROENERGEETIKA JA MEHÄTROONIKA
(BAKÄLÄUREUSEÖPE)

STEN OLMRE #41
31.01.1995, 192CM
VISKAV TAGAMÄNGIJA (SG)

TALTECHI ERIALA:
ÄRINDUS
(BAKALAUREUSEÕPE)

ERIC SCHMALZ #20
12.09.1999, 188CM
MÄNGUJUHT (PG)

SANDER VIILUP #44
24.02.1997, 190CM
VISKAV TAGAMÄNGIJA (SG)

TALTECHI ERIALA:
ÄRINDUS
(BAKALAUREUSEÕPE)

JOONAS JÄRVELÄINEN #52
17.08.1990, 202CM
VÄIKE ÄÄREMÄNGIJA (SF)

TALTECHI ERIALA:
JUHTIMINE JA TURUNDUS
(MAGISTRANT)

12

 MARTIN SIMPSON / ESMAKORDSELT ILMUNUD 2011 SEPTEMBER

EKSPERIMENT: IDEAALSE KOMPLIMENDI OTSINGUL

Õnn peitub lihtsates asjades. Usun, et üks viis õnnelik olemiseks peitub teiste õnnelikuks tegemises. Selleks, et inimesi õnnelikuks teha on väga lihtne viis – teha komplimente. See ajendas mind vastu võtma ka nädalast väljakutset, et selgitada välja, missugused komplimentid töötavad ning mitte ainult ei tööta, vaid leida see õige, töötav ning mõjuv viis, kuidas teha ideaalset komplimenti.

Kui nüüd Picassolikult julm ning otsekohene olla, siis võib naised jagada laias laastus kaheks: need, kes võluvad ning need, kes mitte. Esimeseks mängureegliks võtangi endale selle, et teen komplimente ainult neile, kes mind mingil moel köidavad. Ma mitte ei mõtle sobivaid repliike välja, vaid ootan seda siirast hetke, mil keegi mu tähelepanu kas tahtlikult või tahtmatult võidab ning just see omadus, mis mind võlub ning köidab, on see, mida ma ausalt ja otsekoheselt katsun edasi anda.

Kohtan ilusat tüdrukut. Märkan kohe, et ta pilgus on midagi, mis mind paelub. Võtan julguse kokku enne, kui skeptilised mõtted pähe tulevad, ning avan suu ja... tunnen, kuidas sõnad kurku kinni jäävad, pilk kartusest mujale põgeneb ning moka otsast poetan: „Teil on võluvad silmad.“ Paus, sekund möödub, tunnen häbi, tahaks ära põgeneda, möödub teine sekund ning selle naise näole ilmub pisikene naeratus ning koos sellega ka siiras õnnelik ohe. Võib öelda, et kompliment küll töötas, kuid tegelikult jäi kogu potentsiaal kasutamata. See on tüüpiline näide sellest, kuidas tehakse vilets, kuid siiski põhimõtteliselt töötav kompliment.

Midagi on tarvis muuta. Otsustasin kasutada sissejuhatusena otsekohest ning lõövet introt. „Vabandust, kas ma tohin Teile komplimendi teha?“ sobib selleks ideaalselt

ning see läheb ka käiku. Kuid lähen veelgi kaugemale. Võtan kasutusele ka teise fraasi: „Tähtis ei ole see, kes seda ütleb, vaid see, et see idee jõuaks Teieni.“ Ning nüüd on tähelepanu võitmiseks kõik olemas ja samas ka tehtud eeltöö vältimaks pealetükkimist ning hoidmaks distantsi.

Üsna ruttu selgub, et sissejuhatava *small talk*'i näol kaob kahe võõra inimese vaheline barjäär ning sellega saavutatakse teatud müstiline energeetiline kooskõla, kus ei teki teineteise suhtes eelarvamusi või vastureaktsioone. Õigemini, seeläbi hakatakse üksteist mõistma. Just nii nagu see ideaalis olema peakski. See on tasand, kus kogu tähelepanu on koondunud vestlusse ning see on just see koht, kus armutakse. Kus mõjutakse.

Katsetan veel ning jõuan arusaamisele, et teine fraas ei tööta selle algse idee heaks. Vastupidi, selline otsekoheus on komplimendi sissejuhatuse mõjuvaim lüli. Ning kui üldistada, siis usun, et komplimendi see võlu, mis mõjub, on just sissejuhatus. Komplimendi kompliment, tuum, on kui puänt, kirss tordil, mille mõju on eelnevast niinimetatud pingest kruttimisest.

Kõnnin mööda Viru tänavat ning enne, kui sõbraga kokku saan, näen kahte võõrast naist. Ühel neist on seljas kleit, mida vaadates muu maailm justkui taandub tagaplaanile. See on võrratu joonega, loomulikku kehakuju järgiv suvine kleit, mis sobib suurepäraselt tema vallatu soenguga. Mõtlen hetkeks, et kui pikalt ma seda talle kirjeldada jõuan ning ega ma tõenäoliselt liiale lähe. Kuid otsustan hoopis käituda konkreetselt ja spontaanselt. Kõnnin otsejoones naiste suunas, pilgu püüan alles viimasel hetkel ning vahetult enne seda, kui närv mulle sisse hakkab lööma. Nüüd on taganemiseks hilja.

„Vabandust, kas ma Teie sõbrannale komplimendi tohin teha?“ ütlen ma otse teisele naisele, õigele naisele, pilku heitmata. Ilmselgelt löin nad pahviks, kuid saan peale kahesekundilist kohmetust ning ootusärevat vaikust siiski heakskiidu. Pöördun nüüd oma pilguga selle õige naise poole ning ütlen talle silma vaadates selge ning tagasihoidliku häälega: „Teil on väga võluv kleit.“ Paus, sekund, kaks. Naise näole ilmub naeratus, mis väljendab siirust ning lapselikku õnne. Järgneb kerge ohe. Jumalik vaatepilt. Vaatan reaktsiooni sõnagi lausumata lõpuni ja ütlen enne, kui torkab pähe, et võiks neilt kontakti võtta: „Kõike head!“ ning astun oma teed.

Ning kui te mõtlete nüüd, et komplimentide tegemine pole eriline kunst, siis te eksite. Iga situatsioon on erinev ning ideaalne kompliment sõltub paljudest muutuvatest teguritest. Küll võib aga öelda, et hea tabav ning võluv kompliment eeldab kas silmapilkselt armumist või erilist üllatusmomenti. Ning see, kuidas see toimib, jäägu teie enda avastada. Märksõnadeks on aga šarm, enesekindlus, otsekoheus, konkreetsus ja mis peamine, löövad pausid.

Kogegin selle nädala jooksul palju uut ja huvitavat. Mainimata ei saa jätta ka neid üllaid ning siiraid naeratusi, mille nimel ma selle teekonna üldse ette võtsin. See oli võrratu! Soovitan kõigile teha just neid komplimente, millel pole kaugeleulatuvaid tagamõtteid. See teeb inimesi õnnelikuks. Ja mitte ainult...

„KUNI ARMASTUS PEALE TULEB” VERONIKA KIVISILLA

28. september 2017

*Mõni juhuslikult pealt kuulnud jutukatke on kuidagi eriti magus. Mees telefoni, hellalt:
„Tere, musi! Kell kolm saan ma oma uued prillid kätte ja siis kohe näemegi!”*

Asusin käesolevat raamatut lugema võrdlemisi suure põnevusega, kuna elus esmakordselt koosnes pea terve kirjatükk ülesmargetest minu enda kodukohast. Edevuse piirimail olin isegi valmis lootma, et ehk suutis mõni minugi eluseik autorile silma jääda; ehk sundis lausa paberile üles märkima. Mis seal ikka – ega enne teada ei saa, kui ise järele ei uuri.

Veronika Kivisilla ülesmärked Pääsküla, selle ümbruse ja Pääsküla-Tallinn (Tallinn-Pääsküla) rongiliikluse kohta on ühtkokku nii tuttavad kui ka üllatavad. Üllatavad just eripärasest, poeetilisest vaatepunktist, mis koob harjumuspäraseks saanud tänavatele, poodidele ja majadele uue kuue. Seega inimesele, kes on viimase kümnendi samas piirkonnas hinganud-elanud-tegutsenud, mõjusid paljud välja toodud inimesed ning hooned (ja mõnikord isegi tuvid) värskendava ning kodusena.

Minul on mõnedki mõtted. Kas kohelda neid nagu tabatud saaklooma – suruda selili, asetada jalg kõrile ja tuua kuuldavale võiduhüüd? Lasta teha paraadportree iga uue mõttetrofeega? Ei, ei – sest mõtted pole loomad, keda jahtida ja tabada, allutada ja omada.

Pigem olgu mõtted nagu naer, mis nullib nurjatuse.

Või nagu haarav pallimäng: viska ja püüa! Või nagu marjakobarad, mida kaaslastega jagada.

Korjekohti ju jagub. Küsige vaid ja ma näitan, kuspool viimati nägin mõnd noppimisküpsset mõtet.

Sest tegelikult oleme me lahked.

Patt oleks märkimata jätta ka raamatu kujundust. Lisaks kaunile värvikombinatsioonile kaantel, on ka sisemine korraldus läbimõeldud ning loominguine. Tekst ja selle vastavad jupid on lehtedele asetatud tihti täpselt nii, nagu emotsioon või hingetõmme ühel või teisel hetkel nõuab. See omakorda, ehkki alati võiks mainida kuis vajalik on ikka säärane paberi ebamäärane kasutus, annab raamatule taas ühe omanäolise nüansi ning struktuuri.

Patt oleks märkimata jätta ka raamatu kujundust. Lisaks kaunile värvikombinatsioonile kaantel, on ka sisemine korraldus läbimõeldud ning loominguline. Tekst ja selle vastavad jupid on lehtedele asetatud tihti täpselt nii, nagu emotsioon või hingetõmme ühel või teisel hetkel nõuab. See omakorda, ehkki alati võiks mainida kuis vajalik on ikka säärane paberi ebamäärane kasutus, annab raamatule taas ühe omanäolise nüansi ning struktuuri.

„Kuni armastus peale tuleb” on elu selle kõige lihtsam, võluvamas vormis, mis saab uue värsket hingamist niipea, kui heita peast halli argipäeva luhtunud ilme. Kivisilla stiil on elujaatav, lõbus, samas piisavalt poeetiline ning tõsimeelne, et mõjuda ja panna lugeja kaasa mõtlema. Lugude puändid, olgu need lood siis paar rida või kaks lehekülge pikad, suudavad aga tihti kostitada mõne hea lõpunoodiga, mis kosutavad hinge ning panevad aplalt lehekülge keerama. Ikka selleks, et uut lugu lugeda. Mõne loo lõpunoot jääb aga pikemaks ajaks hinge helisema, nagu see elus ikka juhtub olema.

Seega – kel soov veidike ülesmärkeid elust enesest lugeda, see tõtaku hoogsalt raamatukokku (või suisa raamatupoodi) ning lasku end kirjaridadel kanda. Te ei kahetse seda.

---

15. jaanuar 2018

Balti jaamas seisatasid üks ema ja ta väike poeg seinal oleva kella ees.

Ema seletas: „Vaata. Praegu on 13 minutit neli läbi. Umbes sel ajal jõuadki siia edaspidi üksi eelkoolist tulles. Rongini jääb viis minutit, sa jõuad just täpselt.”

Pahur poisike vastas: „Ma ei saa sellest kellast niikuinii mitte midagi aru. See on kõik siin kindlasti mingi sinu tobe väljamõeldis...”

Ema ohkas: „Kullake, sa ju tahad õigel ajal rongi peale jõuda?”

Poiss vastas: „Ja ma jõuangi. Mis seal vahet on, kas õigel või valel ajal, põhiline, et ma jõuan, onju? Lähme nüüd! Kui me seda kella siin veel kaua vahime, siis me rongi peale küll ei jõua. Vähemalt mitte õigel ajal!”

14

TUDENG KESET NUTIAJASTUT

 DORIS ABE

Sessiaeg on käes, närvid on läbi ja kõik on sassis. Konflikt nutiajastu toetajate ja vastaste vahel on haripunktis, kuid võib-olla ei olegi telefonid tudengite murede juur ning võivad hoopis kasulikuks osutada. Tutvustan sulle mõnda tasuta rakendust, mis võivad abiks olla, kui to do list paistab lõputu, enam ei mäleta, mis üldse on motivatsioon ja kofeiin enam ka ei toimi.

myHomework Student Planner

Vahel kipuvad kohustused kuhjuma nii, et ei suuda enam välja mõelda, kust alustada või kuidas üldse on võimalik kõik need kodutööd õigeaegselt valmis saada, kontrolltöödeks-eksamiteks valmistuda ning teab mida veel teha. Sel suvel uurisin natuke lähemalt, kuidas paremini aega majandada ja leidsin rakenduse *myHomework Student Planner*. See on olemas nii Androidi kui iOSi jaoks, ligipääsetav ka arvutist ning täiesti tasuta.

Kõik, kes mind tunnevad, võivad kinnitada, et telefonide ja rakenduste osas olen keskmise vanaema tasemel. See rakendus on loogiline isegi minu jaoks, kuna kasutajaliides on väga intuiitiivne.

Mida sa sellega teha saad? Esmalt sisesta kõik ained, mida sel semestril võtad, nii saad kodutöid üles märkides nimekirjast automaatselt sobiva valida. Ülesande juures saab märkida, mis liiki tööga on tegu (kodutöö, test, lugemine jne), kui kõrge prioriteediga see on, millal on tähtaeg ning määrata, millal rakendus sulle seda meenutab. Kasutada saab erinevaid vaateid: kategoriseerida saab kronoloogiliselt, aine, prioriteedi või tüübi järgi. Mulle isiklikult pakub tohutut rahuldust, kui saab *to do list*'ist asju maha tõmmata ning sellesse rakendusse on see lausa sisse ehitatud!

Moodle

See on teade kõigile, kes, nagu mina ja paljud mu tuttavad, ei pannud tähele, et *Moodle*'il on nüüd olemas ka telefonirakendus. Mina tundsin sellest kohutavalt puudust ning nüüd ta on igatahes olemas! Töötab nagu arvutiski: saad ligi kõigile materjalidele, samuti näitab ülesandeid kronoloogiliselt. (Miks siis on vaja veel ka *myHomework*'i? Sest vähemalt minu õppejõud jooksvaid

ülesandeid *Moodle*'isse ei märgi.) Ehk tuleb järgmisena äpi kujul ÕIS...

Toggl

Hakkasime ühe väikese kambaga koos *Toggl*'it kasutama ning vähemalt üks meist ütles, et ta muutus tunduvalt produktiivsemaks, kuna nägi kui palju aega kulub lihtsalt viivitamisele ning kui palju arvatust vähem aega kohustuste täitmine tegelikult võtab. Sellised avastused võivad olla väga motiveerivad.

Tiny Scanner

Tead seda lootusrikast hetke, kui sõber ütleb, et tal on ülihea konspekt ja võib pildi saata? Aga seda frustratsiooni, kui see pilt on hästi udune ja midagi ei saa aru? *Tiny Scanner*'iga teed oma dokumendist (foto, konspekt vms) pildi ning rakendus paneb ta kenasti otseks, selgeks ning saad sellest mugavalt PDF-i, mis oleks nagu päris skanneriga tehtud.

Libby

Selle rakenduse kasutamise eeldus on Tallinna Keskraamatukogu lugejakaardi omamine. Kui sul seda veel pole, siis on nagnii aeg kohe vormistama minna, kuna see kehtib praktiliselt kõigis Tallinna raamatukogudes, kuivõrd on tegemist haruasutustega. *Libby* kaudu saad ligipääsu suurele hulgale e- ja audioraamatutele. Neid saab laenutada, end järjekorda ootele märkida, lugeda „näidist“ ehk mingit osa raamatust, et teaksid otsustada, kas oled huvitatud. See võib olla kasulik, et leida uurimistöö jaoks materjale, kui raamatukogu parajasti kinni on või ka lihtsalt sessistressi tõrjumiseks mõnusa ajaviite leidmiseks.

Youper

Vahel, kui laine üle pea kokku lööb, ei ole see tingimata aja kehvast planeerimisest või laiskusest, vaid pigem mingist vormist sesoonsest depressioonist või läbipõlemisest. Taolisi muresid aitab vältida ja leevendada *Youper*. Rakendusega saad pidevalt oma meeoleu jälgida, märkides iga päev, kuidas end tunned. Samuti saad lahti kirjutada, mis faktorid meeoleu parajasti mõjutavad ning on võimalik teha erinevaid meditatsiooniharjutusi, praktiseerida tänulikkust jpm.

15

 ANNE-MARY LÄLL

JÕULUD ODAVALT? JAH!

Mida vanemaks ma saan, seda enam seostub mul jõuludega kaks väga vastandlikku emotsiooni – ootusärevus ning frustratsioon. Ühest küljest saan ma kohe kingituse ning teisest küljest olen ma piisavalt vana, et ma pean hakkama ka teistele kingitusi tegema. Erinevatel aastatel olen ma proovinud erinevaid strateegiaid ning olen siia kokku pannud listi, kuidas jõule võimalikult odavalt, aga siiski kvaliteetselt mööda saata.

1. Ära tee mõttetuid kingitusi. Küsi!

Ükskõik, milline ei oleks ka sinu pere traditsioon, siis kui see hõlmab ükskõik millises vormis kingituste tegemist, tasub kingituse saaja(te)lt küsida, millest nad puudust tunnevad või mis neile rõõmu valmistaks. Usu mind, maailmas on väga vähe inimesi, kelle unistus on saada jõuludeks paar sokke ja lõhnaküüna. Kuigi see on odav, siis see ei too rõõmu ning oleks võinud sama hästi olemata olla.

2. Ära kuluta aega ja närve. Küsi!

Natukene läheb juba eelmise punkti alla, aga on siiski väga oluline punkt. Selle asemel, et paanikas viimasel õhtul või samal hommikul poodides ringi joosta ning mõelda, mis võiks kellelegi meeldida, siis küsides saab väga konkreetse vastuse. Tihti oskavad inimesed soovitada ka, kus seda saada. Nii on võimalik säästa närve ning aega. Ja aeg on raha.

3. Šoppa varem!

Selleks aastaks on juba hilja, aga vähemalt saab järgmiseks aastaks kõrva taha panna. Tihtipeale langetatakse jõulude ajal hindu vaid näiliselt. Varakult alustades ning teiste soove teades on võimalik seda vältida ning tellida kasvõi e-poest. Pakid jõuavad kiiremini kohale, sest ei ole hooaeg ning hinnad on ka mõistlikumad.

4. Kirjuta enda soovid üles!

See on ka pigem selline järgmiseks aastaks aastaks soovitus, aga kirjuta oma soovid üles. Nii tead kohe vastata, kui keegi sinu käest peaks küsima ning ei saa ise jõuludeks mõttetut nodi.

5. Tee kingitused ise!

Siinkohal tasub kindlasti läbi mõelda, et kingitus oleks ka praktiline. Kuigi sinu anded võivad olla piiritud, siis Sinu sõber ei soovi saada jõuludeks käsitöökuusehteid. Tee talle pigem purk! Purk, mis on täis head ja paremat! Näiteks võib teha heade mõtete või heade mälestuste purgi, mida tohib avada vaid siis, kui on tusetuju. Või siis purk, kuhu on kuivained juba ära segatud ning jääb üle lisada veel muna/piim/vesi vms ja siis ahju visata. Sellised on muidugi ilusamad siis kui kuivained ei ole veel segatud, vaid on kihiti (teate küll neid). Sellise eeliseks on veel masstoodang! Osta kuivained näiteks viie purgi jagu. Nii tuleb soodsam.

6. Söö kohaliku omavalitsuse kulul!

Külasta erinevaid jõuluüritusi ning söö teiste kulul. Ära päris Lasnamäe pensionäri tee, kes tuleb oma kotiga, teeb kotisuu lahti ja kallab kandikutäie piparkooke ja mandariine kotti. Aga söö nii palju kui mahub. Mõne võib taskusse ka pista!

7. Söö sugulaste kulul!

Loodetavasti on nemad helgemad kui linnaosavalitsus, kes pakub ainult mandariine ja piparkooke ning nende juures õnnestub skoorida ka sooja kartuli ja mõne säriseva verivorstiga. Lisaks pole sa nagunii ammu oma vanaisa, vanaema ja onusid-tädiseid näinud. Käi iga päev ükskhaaval erinevate sugulaste juures ning saadki terve nädala või kaks süüa. Kusjuures on täiesti viisakas seejärel ringiga algusest alustada.

8. Tähistage nagu venelane!

Venelane ei ole rumal. Ta on tegelikult üsna kaval. Ta tähistab jõule pärast jõule. Ehk veena oma pere/sugulased/sõpruskond tähistama jõule pärast õiget kuupäeva. Igaksjuhuks veel paar päeva hiljem. Just paar päeva pärast 24. detsembrit on poodides haudvaikus ning hinnad on enamjaolt -50%. Nii on võimalik kokku hoida nii toidu kui ka kinkide eelarvelt.

9. Puhka kodus!

Tegelikult ka! Alati ei pea jõuludel sõitma soojale maale päikest otsima. Tead kui rahulik ja odav on kodus puhata? Kustutad tuled, keerad ukse lukku ja lihtsalt magad! Pärast kõike seda õppimist on uni ja voodi nagunii kaks sinu kõige paremat sõpra.

10. Mine õue!

Ei, ära mine suusatama ega uisutama, sest see maksab raha. Kutsu sõbrad kokku ning ehitage üks korralik lumelinnak! Millal sa viimati korralikku sõda mängisid, kus on tiimid ja kindlused? Milleks üldse *lasergame*'i minna kui selle sama kogemuse saab palju lõbusamalt ja täiesti tasuta värskes õhus? Ja kui keegi sõpradest ei taha tulla, siis ehitada endale uued sõbrad – lumememmed. Nendega on vähemalt kindel, et sinu tiim võidab.

HALVA HUUMORI INSTITUUT

~~REBASENALJAD~~ JÕULUNALJAD

Mida küsis üks lumememm teiselt?
„Kas sa tunned ka porgandilõhna?“

***

Miks pani jõuluvana enda saani kella? Ta tahtis näha, kuidas aeg lendab.

***

Kuidas kutsutakse vanaks läinud lumememme? Vesi.

***

„Miks sa viimasel ajal nii morn oled?“

„Ah, tead, viimasel ajal ei anna naine mulle enam põrmugi rahu.“

„Jah?“

„Juba kolm kuud ajab ta oma jora, kõrvad juba kumisevad!“

„Mida ta siis sinu käest tahab?“

„Et ma jõulukuuse välja viiksin.“

***

Sõber teisele sõbrale: „Tead, ma panin oma naisele jõuludeks kingi kuuse alla.“

„No ja siis?“

„Ta otsib seda siiani. Mets on päris suur!“

TEST: MILLINE KINGITUS MA OLEN?

KÜSIMUS 1: MILLAL ON ÕIGE AEG ALUSTADA JÕULULAULUDE KUULAMIST?

- A. Kogu aeg on õige aeg! (1p)
- B. Kohe pärast jaanipäeva (2p)
- C. Siis kui jõuludeni on jäänud täpselt 100 päeva (4p)
- D. Detsembri alguses (5p)
- E. Nädal enne jõule (3p)

KÜSIMUS 2: MILLINE ON ÜKS ÕIGE KUUSK?

- A. Õige kuusk on tegelikult nulg (2p)
- B. Õige kuusk on maast laeni ja ehteid täis (1p)
- C. Õige kuusk on väike ja armas (3p)
- D. Õige kuusk on plastikust ja taaskasutatav (4p)
- E. Õige kuusk on metsas mitte kodus (5p)

KÜSIMUS 3: MIS ON SINU LEMMIK JÕULUFILM?

- A. Home Alone (2p)
- B. The Polar Express (4p)
- C. The Grinch (5p)
- D. The Nightmare Before Christmas (3p)
- E. Love Actually (1p)

KÜSIMUS 4: KELLEGA VEEDAD OMA JÕULUD?

- A. Üksinda (1p)
- B. Perega (4p)
- C. Kaaslasega (3p)
- D. Sõpradega (2p)
- E. Suguvõsaga (5p)

KÜSIMUS 5: KUS TÄHISTAD JÕULE?

- A. Enda kodus (4p)
- B. Linnast väljas (3p)
- C. Tööl (1p)
- D. Sõbra kodus (2p)
- E. Pere/sugulaste kodus (5p)

KÜSIMUS 6: MIS ON SINU LEMMIK JÕULUTEGEVUS?

- A. Piparkoogimaja küpsetamine (3p)
- B. Lumememme ehitamine (4p)
- C. Kuuse ja kodu kaunistamine (2p)
- D. Kinkide avamine (1p)
- E. Perega aja veetmine (5p)

KÜSIMUS 7: MILLINE ON PARIM KINGISÜSTEEM?

- A. Secret Santa – kõigile 1 kink (3p)
- B. Secret Santa – kõigile 3 kinki (4p)
- C. Kinke tehakse vastavalt inimese soovidele (5p)
- D. Kõik teevad kõigile kingi (2p)
- E. Ainult lapsed saavad kingi (1p)

Tulemused:

1–7 punkti – Oled käsitööküpsis ja paar sokke! Sinus ei ole jõuluvaimu ning Sulle ei meeldi kinkide tegemine. Keegi ei eeldagi, et Sa loeksid salmi või tahaksid jõuluvana mängida. Aastatega oled välja selgitanud kogu suguvõsa jalanumbrid.

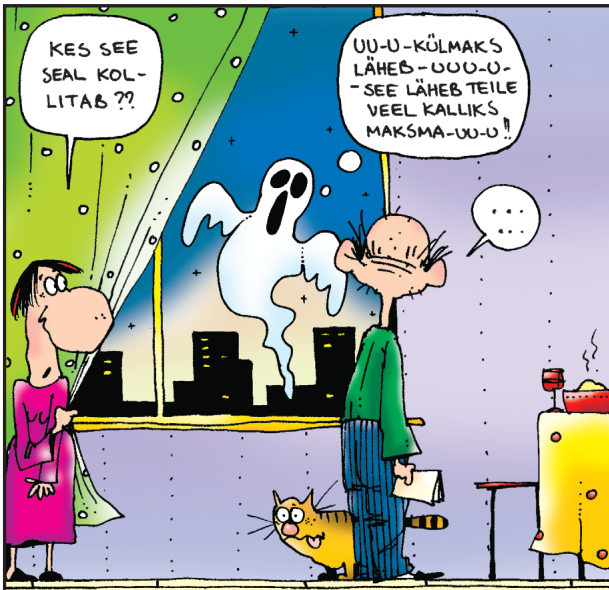
8–14 punkti – Oled koerakutsikas/kassipoeg! Lapsena olid jõulud maagiline aeg ning see meeldis Sulle väga. Nüüd oled saanud vanemaks ning jõulud on muutunud koormaks, sest enam ei saa ühise perekingi taha peituda, vaid peab hakkama ka ise sellesse maagiasse panustama.

15–21 punkti – Oled Louboutin'i kingad! Sinus on elegantsi ning glamuuri. Jõulud ei ole mingi vaikne soki sahistamise aeg, vaid tuleb korralikult pidutseda. Iga-aastane perepilt on must have ning Sa tujutsed, kui jõulud ei möödu vastavalt Sinu plaanile.

22–28 punkti – Oled lennupilet! Sinus on spontaansust ning Sa oled harjunud, kui Sinu ümber valitseb kaos. Sa valmistad igaks juhuks kõiki võimalikke jõuluroogasid nii, et taldrikut ei mahu enam lauale. Kõige hullem, mis saab juhtuda on see, et verivorstid saavad otsa!

29–35 punkti – Oled akutrell! Sa ei torma uisapäisa ning Sinu jõulude korraldamise taga on mitmed Exceli tabelid. Oled keskmise toidukulu välja arvtanud ning tead täpselt, kuidas kinkide jagamine välja hakkab nägema. Oled praktiline ning hoiad kõigi kulud jõulude ajal kontrolli all.

Onu Uno ristsõna

	Transporti-ettevõte	Kirjanik, ees-nimega		Vooluallikas	Kultuuritaim	Robert Plant	Saksa teivas-hüppaja	Ujuja	USA filmitäht
Lind									
Pikk vokaal			Dirigent						
			Noot						
Rohttaim						Tee võro k			
						Aadli- tiitel			
Eastaim				Mehe- nimi				Vaikselt (muus)	
				Lennuki- mark				Maadlus- matt	
Berüüllium			Soome- m-nimi				Asesõna		
			Rollid				Kala		
Jõgi Suurbri- tannas									
Cherchez la						Dirigent			

	ABBA hitt	Naise- nimi	Linn Komi- maal		Asesõna	Arengu- järg Kinnitab reeglit			Mehe- nimi J. Liivi jutustus		USA filmidiva
Graham Greene'i romaan											
Muusika- teadlane, ees- nimega							Edasi- andma				
							Eks?				
Roheline kuld					Erose kolleeg Suusa- veteran			Järjest tähed		Inglise tiitel	
								Pille Minev		Sally	
Rooma 1000		Poliitik						Tiik			
		Vask						Lind			Luu- letaja
Aktiinium			Näitleja				Moos ingl k Spordi- vahend		Samuti		Euroopa Nõukogu
			Meedia- ekspert						Papagoi		Saksa jõgi
Puuvili						Lind					
						Korea auto		Ainu- raksete liikumis- vahend			
		Teatme- teos						Suur- võistlus			
		Haiguse eellugu					Suhtlus- vahend			Järjest tähed	
							Inglise n-nimi				
Kirjatäht					Terrori- organ			... Square Garden			
					Lauljatar			Kunsti- muuseum Helsingis			
Linn											
Matemaatilist tehete sooritama						Jo-le-mi 4. aste					
						Suurriik					
USA filmidiva						Teatri- kunstnik					
						Eritis					
Väga kaunis								TOOMI			
Moes			Vahemere- maades kasvav taim								
			Hoidla								
Naise- nimi					Pikk vokaal		Lembit Eelmäe				
					Erbium		Laua- mäng				
E T V saade						Eskimo elamu					
Amet											

